Notulen – concept –

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum Statenvergadering	:	5 oktober 2026
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	dhr. R. van der Laan
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig:
mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. G. Bakker (VVD), dhr. M. Becker (BBB), mw. L.C.M. Berkvens (D66), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. J. Boer (VVD), mw. G.W. de Boer (PvdA), mw. A. den Boer (BBB), mw. Bouhlel-Lascaris (SP), Statenlid B. Bulucu (GL), Statenlid R.I. Bwefar (GL), dhr. P. Dijkman (VVD), mw. A.H.M. Egbers (PvdD), mw. R.M. Engels (CDA), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), Statenlid P.P.W. de Graaf (GL), mw. M.C.T. ten Ham (PvdA), dhr. M.N. Hanou (PvdD), dhr. G. Hartog (JA21), dhr. D.G. Heijnen (CDA), mw. M.P. van der Helm-Chandansingh (50PLUS), mw. K.M.A. Jansen (D66), dhr. E. Jensen (JA21), dhr. E.B. Kanik (D66), dhr. A. Karar (PvdA), Statenlid P.P. Korzelius (GL), Statenlid P.J. Laport (GL), dhr. D. de Moel (PVV), dhr. H.S. Mülder (D66), dhr. R. Nijkamp (50PLUS), mw. L.G.Y. Ouderkerken (VVD), mw. F. Oulad Hadj (PvdA), mw. M.C.G. Poot (VVD), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), mw. G.M. de Sain (BBB), mw. J.M. Schneemann (Volt), mw. I.D. Sijbenga (BBB), dhr. H.J.F.X.P. Stulemeijer (VVD), dhr. P.G. Teeuwen (BBB), dhr. K.J. Terwal (VVD), dhr. R. van Tiggelen (PVV), mw. K. Uiterwijk (JA21), dhr. V.H. Valk (BBB), dhr. G.J. Vendrig (BBB), mw. H.M. Vonck (PvdD), dhr. C.H. Vonk (PvdA), Statenlid N.M. van der Waart (GL), dhr. T. Wagelaar (PvdA), dhr. T. Wallaart (PvdA), Statenlid M. de Weerdt (Fractie De Weerdt), Statenlid T.K. van Wijnen (GL).

Afwezig: mw. M. van Aesch (PvdD), mw. Y.B. Buit (CU), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD),

Agenda		Paginanummer:
1	Opening en mededelingen.	(2)
2	Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.	(4)
3	Actualiteiten.	(5)
4	Vaststelling notulen en besluitenlijst.	(5)
5	Vaststelling voortgangslijst van moties.	(5)
6	Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.	(5)
6.a	(onthamerverzoek) Treffen gemeenschappelijke regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (UNO) t.b.v. de Nationale Database Flora en Fauna (VD 56-2026).	
6.b	(onthamerverzoek) Rekenkamer rapport stimulering woningbouw (VD 58-2026).	(5)
6.c	Zienswijze PS op Organisatieverordening, Algemene Verordening en Legesverordening van vier recreatieschappen (VD 55-2026).	(5)
6.d	Wijziging gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond augustus 2026 (VD 48-2026).	(5)
6.e	Actualisatie Regionale Energiestrategieën (RES) 2025 (VD 53-2026).	(5)
7	Tweede begrotingswijziging 2026 (VD 54-2026).	(6)
8	Wijzigingsbesluit Legesverordening Noord-Holland 2026 (VD 46-2026).	(31)
8.a	(punt 6.a) Treffen gemeenschappelijke regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (UNO) t.b.v. de Nationale Database Flora en Fauna (VD 56-2026).	(36)
8.b	(punt 6.b) Rekenkamer rapport stimulering woningbouw (VD 58-2026).	(38)
9	Vragenuur.	(41)
10	2-minutendebat.	(41)
11	Advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.	(45)
12	Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en voordrachten.	(46)
13	Sluiting.	(49)

Opening om 13.02 uur.

1 Opening en mededelingen.

De **VOORZITTER**: Ik open de vergadering. Het is 5 oktober 2026. Ik heet natuurlijk alle Statenleden, de leden van Gedeputeerde Staten, onze ambtenaren, maar vooral natuurlijk ook onze gasten van vandaag welkom. We ontvangen vandaag deelnemers aan het project Apollo als gast van de Staten. Dat is een politiek onafhankelijk programma dat mensen opleidt om de politiek in te gaan. Zij zullen straks – of nu al, nee, ik denk straks zo te zien – plaatsnemen op de publieke tribune. Natuurlijk ook een welkom aan onze ambtenaren.

Bericht van verhindering ontvangen van mevrouw Buit. Haar zoon is geboren op 28 september en namens u hebben we een bloemetje gestuurd. Dit is mooi.

[Applaus]

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Aesch van de Partij voor de Dieren is afwezig. De heer Dessing en de heer Dekker van Forum voor Democratie, en Statenlid Bulucu van GroenLinks komt rond 16.00 uur. Dat zijn de afmeldingen voor zover ik ze hier van de griffie heb ontvangen.

Dan een mededeling. Oud-gedeputeerde, oud-Statenlid Wim van Gelder is op 14 september overleden. Hij was gedeputeerde van Noord-Holland van oktober 1978 tot september 1992. Er is namens u, Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten, een condoleancebrief naar de nabestaanden gestuurd. Er is ook een rouwadvertentie geplaatst in de Volkskrant van 22 september. Namens Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten wens ik de familie en de nabestaanden van de heer Van Gelder veel sterkte toe.

We hebben een nieuw vergadersysteem. U heeft de kastjes hier voor u zien staan. U heeft afgelopen vrijdag een uitleg per mail ontvangen van de griffie. Er moeten nog een paar dingen in de zaal gebeuren. Zoals u kunt zien, staan de camera's nog op standaards. Die zullen vast worden gemonteerd. Er komen ook nog grotere schermen, in ieder geval aan de achterkant hier. Als het goed is, kunt u luid en duidelijk meelezen. Het systeem werkt met een pas. Als het goed is, heeft u allemaal gezien dat u een pas heeft. Als het goed is, gaat die pas in het kastje en kan de griffier zien of iedereen is ingelogd. Dat is niet het geval. Een aantal van u heeft het pasje er nog niet ingedaan. Dat is mooi: wij kunnen het nu allemaal controleren hier. Het is een en al 'Big Brother is watching you', zeg maar, vanaf deze kant. We moeten er zelf ook nog een beetje aan wennen, moet ik u eerlijk zeggen.

Even over het geluid. Ik hoor u al opmerkingen maken. Dat gaat beter worden. Er komen nog speakers en dan zal het systeem wat gedempt worden en dan wordt het uitgetuned, zoals dat heet. Als het goed is, zal ik u dan straks met een mooie, zware radiostem kunnen gaan toespreken in plaats van: 'Dit is Radio Hollandia'. Zo klinkt het nu een beetje. Meer de 'candlelight-stem'.

Het werkt dus met een pas. Die pas is gekoppeld aan de spreektijd en aan hoe u stemt. Dus op het moment dat u nu bent ingelogd- Wij kunnen dus nu zien dat er een aantal Statenleden niet zijn. Daarmee weet het systeem ook direct hoeveel geldige stemmen uitgebracht kunnen worden. Dat wordt straks ook allemaal geprojecteerd. Dus als u hem er niet instopt, dan bent u er even niet. Althans, volgens het systeem.

Indien u een interruptie doet of het woord gaat voeren, dan neemt u de pas mee en stopt u hem in het kastje hier bij het spreekgestoelte. Als u het woord voert of als u een interruptie wilt plegen, doet u dat in de microfoon, in het kastje hier in het midden van de zaal. Zodra u dan de microfoon aanzet, gaat de spreektijd lopen. Dus niet op het moment dat u het pasje erin stopt, maar op het moment dat u de microfoon aanzet. Degenen die de vergadering online volgen, zien dan uw naam en uw gezicht in beeld. Dat is althans-

De pas is weliswaar uw pas, maar u mag hem niet mee naar huis nemen. Het is de bedoeling dat hij dus altijd hier blijft. Daarmee voorkomen we dat er Statenleden zijn die toevallig de pas thuis hebben liggen of tussen hun pasjes. Dus de pas blijft gewoon hier. De griffie zorgt ervoor dat bij iedere vergadering op uw plek, de plek waar u zit, het pasje ligt.

We kunnen heel veel meer en we gaan de komende tijd ook nog heel veel leren van het systeem. Dat zullen we gaan merken. Maar mooi is ook dat alle conceptmoties al bij de vergaderstukken zijn gepubliceerd. Bij het voorlezen van het dictum zullen de moties ook in beeld worden

gebracht. Van belang blijft het uitspreken van het dictum. Pas daarna zal ik de bekende woorden uitspreken: 'En dan maakt uw motie nu onderdeel uit van de beraadslagingen.'

Het kan ook zijn dat u op het laatste moment bijvoorbeeld nog een motie wijzigt. Nou, geeft u dat zo snel mogelijk door en dan zal dat door de griffie verwerkt worden. Van belang blijft dat het uitgesproken dictum het dictum van de motie blijft, zoals u hem indient. Als het goed is, correspondeert dat natuurlijk met elkaar en de mensen kunnen meelezen, ik denk hier op het scherm achter mij. Dus het is belangrijk dat de griffie moties en amendementen zo snel mogelijk ontvangt, zodat ze ook in het systeem kunnen worden gezet. Geeft u ook de titel van uw motie aan in uw woordvoering, zodat ook de juiste in beeld gebracht kan worden. Dus laten we met elkaar afspreken: als u uw motie gaat inbrengen en die heeft een titel, dat u even de titel noemt en vervolgens het dictum uitspreekt, waarin u zegt wat de motie inhoudt.

Een kleine laatste wijziging in een motie of een toevoeging van een medeondertekenaar kunt u natuurlijk altijd gewoon melden bij de woordvoering, maar ook bij de griffie. Dat wordt dan ook bij de motie verwerkt. Daarvoor hoeft u geen nieuwe versie te sturen. Dus als er steun gegeven wordt of er mede-indieners zijn en die blijken op de oorspronkelijke motie niet vermeld, dan kunt u dat gewoon even doorgeven. Dan hoeft u daar niet een hele nieuwe motie of een nieuwe versie voor te maken. Heeft u tijdens de vergadering nog een wijziging op een ingediend amendement of een motie en u heeft nog geen woord gevoerd, dan is het handig om dat door te geven, zodat de juiste versie ook in het systeem gezet kan worden.

Nou, een hoop informatie. We zullen dat, denk ik, werkende weg met elkaar gaan ontdekken. Ik zie de eerste vraag – de tijd loopt nog niet – van de heer Terwal.

De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, twee heel kleine puntjes van orde. Ik gun de PVV-fractie natuurlijk altijd een bonus van 58 seconden, maar volgens mij klopt dat niet helemaal.

Misschien is het goed om toch, aangezien het een nieuw stemsysteem is, even een proefstemming te doen.

De **VOORZITTER**: Wij gaan denk ik zeker proefstemmen, maar ik stel voor dat we aan het eind van de vergadering, voordat wij gaan stemmen, minimaal één proefstemming gaan doen. Dan leggen we het ook nog even uit. Maar het kan eigenlijk niet missen, want u krijgt twee vlakjes te zien, een rood en een groen, en u mag raden welk voor en tegen is.

De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, herstel. Ik bedoel: de PVV heeft twee seconden te weinig.

De **VOORZITTER**: Ja, kijk, dat is nou het mooie van het systeem. Is hij goed zo? […] Weet u, als u vervelend bent, kunnen we ook gewoon de hele spreektijd hier weghalen. Dat is zo'n mooi systeem. De heer Mülder.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik krijg helaas uit de zaal, en dan voornamelijk hierachter, dat het geluid aan de zijkant veel minder goed te volgen is. Op zich vind ik de metaligheid niet het grootste probleem, maar als de toehoorders en de fractiemedewerkers het niet kunnen meekrijgen, lijkt me dat wel wat problematisch. Maar ik weet niet of dat- Ja, maar om nou alle fractiemedewerkers in een soort koor hierachter online te zetten, dat vind ik op zich een goede oplossing voor de fractiemedewerkers, maar daar hebben de toehoorders weinig aan, denk ik.

De **VOORZITTER**: We geven het even door. De technici zijn hier aanwezig. Dus wat we nog kunnen repareren, doen we. Straks in ieder geval zal het probleem veel minder zijn, omdat we ook nog speakers gaan krijgen.

Maar goed, we krijgen dus al met al een prachtig nieuw systeem. State of the art. U weet: we hebben vandaag in het Presidium nog gesproken over het Stateninformatiesysteem, het SIS, en dat zal volgend jaar worden ingevoerd. Dan kunnen onze kijkers, als ze kijken, ook gelijk meelezen met wat er wordt uitgesproken. Dus het wordt, denk ik, een heel mooi systeem, waarbij we proberen zo goed mogelijk te communiceren over hetgeen we hier met elkaar bespreken.

Dat waren de mededelingen vanaf deze kant.

2 Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar agendapunt 2. Dat is het vaststellen van de primus. Mocht het tot een hoofdelijke stemming komen: waar we gaan beginnen, met welk Statenlid wij gaan beginnen met de stemming? Dat is nummer tien, en dat is mevrouw Uiterwijk van JA21. U weet het: als u drie keer achter elkaar gekozen wordt, krijgt u van mij een cadeautje. Maar dat is dit keer niet aan de orde.

De fractie van 50PLUS heeft aangekondigd de hamerstukken 6.a en 6.b als bespreekstuk te willen opvoeren. Dat gaat om voordracht 56. Dat is het treffen van de gemeenschappelijke regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving ten behoeve van de Nationale Database Flora en Fauna. Voordracht 58 is het Rekenkamerrapport Stimulering woningbouw. Gaat u akkoord met de onthamering? Zo ja, dan worden die behandeld na agendapunt 8. Akkoord.

Er is geen actualiteit en er zijn geen mondelinge vragen aangekondigd.

Dan gaan we naar het tweeminutendebat. De heer Karar van de Partij van de Arbeid heeft een verzoek tot het houden van een tweeminutendebat ingediend inzake de uitvoering van het initiatiefvoorstel Arbeidsmigratie. Het Presidium heeft daar positief over geadviseerd. Het is nu aan u, aan uw Staten, om daarover te beslissen. Kunt u daarmee instemmen? Dank u wel. Dan wordt dit als agendapunt 10, na het vragenuur, behandeld.

De agenda is aldus vastgesteld.

De **VOORZITTER**: Dan de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. De fractie van JA21 heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de Orde van de Dag te willen indienen met als onderwerp Fietspad Blijdensteinsweg. Dan stel ik nu de heer Hartog als indiener in de gelegenheid om deze motie toe te lichten.

U moet uw pasje meenemen. Ja, heel goed.

Ik dacht in één keer: wat gaat er veel licht branden? Maar het is die motie achter me die oplicht.

De heer **HARTOG** (JA21): Dank u wel, voorzitter. De motie is besproken in de commissie. Dus met uw instemming lees ik het dictum voor. Verzoeken Gedeputeerde Staten variant 7B aan te wijzen als voorkeursvariant voor de vervanging van het fietspad Blijdensteinsweg en de verdere voorbereiding en uitvoering daarop te richten; bij verdere uitwerking van variant 7B passende maatregelen te treffen voor de in het Sweco-rapport genoemde aandachtspunten rond natuurwaarden en de bereikbaarheid voor nood- en hulpdiensten; Provinciale Staten te informeren over de verdere uitwerking, planning en financiële consequenties. Dank u wel.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 97-5 oktober 2026
Voorkeursvariant 7B Blijdensteinsweg

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 5 oktober 2026.
Constaterende dat:

- *Het fietspad over de Blijdensteinsweg door zandverstuiving steeds moeilijker begaanbaar wordt en na onderzoek van veertien alternatieven variant 7B (westelijke variant) en 8B (oostelijke variant) de voorkeurstracés naar voren zijn gekomen;*
- *Gedeputeerde Staten uiteindelijk heeft gekozen voor variant 8B, terwijl variant 7B de voorkeur heeft van de gemeente Bergen, de Fietsersbond, ANWB en NTFU en beter scoort op karakter en fietsbeleving;*
- *Variant 7B volgens Sweco bestand is tegen toekomstige vernatting en verstuiving en de beleving van het loopduin en het 'ommetje van Bergen' behoudt;*
- *Beide varianten positief worden beoordeeld voor Natura 2000 en NNN;*
- *Variant 8B de route vanuit Bergen aan Zee met circa 2,8 kilometer verlengt, terwijl variant 7B aansluiting op de bestaande routenetwerken mogelijk maakt en de totale lengte van het fietsnetwerk nagenoeg behouden blijft;*

- *De gedeputeerde heeft aangegeven dat juridisch nog voor een andere variant kan worden gekozen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Variant 7B aan te wijzen als voorkeursvariant voor de vervanging van het fietspad Blijdensteinsweg en de verdere voorbereiding en uitvoering daarop te richten;*
- *Bij verdere uitwerking van variant 7B passende maatregelen te treffen voor de in het Sweco-rapport genoemde aandachtspunten rond natuurwaarden en de bereikbaarheid voor nood- en hulpdiensten;*
- *Provinciale Staten te informeren over de verdere uitwerking, planning en financiële consequenties.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Gerard Hartog (JA21).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Die motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De stemming over deze motie vindt plaats aan het eind van de vergadering.

Dan stel ik nu- Nee, er was één motie Vreemd aan de Orde van de Dag. Dank u wel.

3 Actualiteiten.

De **VOORZITTER**: Er is geen actualiteit ingediend.

4 Vaststelling notulen en besluitenlijst.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar agendapunt 4. Agendapunt 4 is het vaststellen van de notulen en de besluitenlijst van de vergadering van 7 september. Er zijn door de griffie geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de notulen of de besluitenlijst nog het woord? Zo niet, dan zijn ze bij dezen vastgesteld.

De notulen van de vergadering en de besluitenlijst van de vergadering van 7 september 2026 zijn ongewijzigd vastgesteld.

5 Vaststelling voortgangslijst van moties.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar agendapunt vijf: de voortgangslijst van de moties. Door de griffie zijn geen opmerkingen over de lijst moties en afdoeningsvoorstellen ontvangen. Verlangt iemand het woord? Dan stel ik voor de lijst vast te stellen.

De memo lijst moties Provinciale Staten en de lijst moties Provinciale Staten van 5 oktober 2026 zijn ongewijzigd vastgesteld.

6 Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.
6.a (onthamerverzoek) Treffen gemeenschappelijke regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (UNO) t.b.v. de Nationale Database Flora en Fauna (VD 56-2026).
6.b (onthamerverzoek) Rekenkamer rapport stimulering woningbouw (VD 58-2026).
6.c Zienswijze PS op Organisatieverordening, Algemene Verordening en Legesverordening van vier recreatieschappen (VD 55-2026).
6.d Wijziging gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond augustus 2026 (VD 48-2026).
6.e Actualisatie Regionale Energiestrategieën (RES) 2025 (VD 53-2026).

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij de hamerstukken. Het Presidium adviseert in te stemmen met de hierna te noemen voordrachten en deze ook als hamerstuk te behandelen. Zoals u weet, zijn 6.a en 6.b net onthamerd. Dus het voorstel tot hamerstuk is agendapunt 6.c: de zienswijze van Provinciale Staten op de Organisatieverordening, de Algemene Verordening en de Legesverordening van vier recreatieschappen, voordracht 55; agendapunt 6.d is de wijziging Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond augustus 2026, voordracht 48; agendapunt 6.e: de actualisatie van de Regionale Energiestrategieën 2025, voordracht 53. Wenst

iemand daar een aantekening of stemverklaring af te leggen? Zo niet, dan zijn de besluiten behorende bij de hamerstukken vastgesteld.

De onder 6.c tot en met 6.e genoemde hamerstukken zijn bij besluit vastgesteld.

7 Tweede begrotingswijziging 2026 (VD 54-2026).

De **VOORZITTER**: Dan ben ik aangekomen bij agendapunt 7 en dat is de Tweede begrotingswijziging van 2026, voordracht 54. In de provinciale begroting, zoals u weet, wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de beschikbare middelen van de provincie ingezet kunnen worden. De tweede begrotingswijziging is een bijstelling van de begroting van 2026. Het is al eerder besproken in de commissies en er zijn een aantal kernpunten naar voren gekomen. Er zijn zorgen geuit over de onderbestedingen, het doorschuiven van middelen en de mogelijke gevolgen daarvan, zoals bijvoorbeeld vertraging in de uitvoering. Er is gesproken over tegenvallende opbrengsten van de opcenten, de hogere dividendopbrengsten van Alliander en de opbrengsten uit dwangsommen. Er zijn vragen en zorgen geuit over het naar voren halen van 6,7 miljoen euro voor de kansrijke landbouw en de gevolgen daarvan voor latere jaren. Er is meer inzicht gevraagd in de uitgestelde projecten binnen het Programma Landelijk Gebied en het naar voren halen van 2,6 miljoen euro. Er waren vragen over de bijstelling van de reserve Groen en de verhouding tot het programma Natuurnetwerk 2027. Er is opnieuw gesproken over de incidentele bijdrage voor de wildopvang en de middelen voor de faunabeheereenheid. Er is benadrukt om aandacht te blijven houden voor de structurele investeringen in de woningbouw en er is voorgesteld de 9 miljoen euro aan inkomsten uit dwangsommen elders in te zetten, bijvoorbeeld voor de versterking van de handhaving bij Tata Steel.

Een aantal sprekers heeft zich voor deze tweede begrotingswijziging aangemeld. Dat zijn mevrouw Schneemann van Volt, de heer Mülder van D66, de heer Wallaart van de Partij van de Arbeid, mevrouw Van der Helm van 50PLUS, de heer Dijkman van de VVD, mevrouw De Sain van de BBB, mevrouw Egbers van de Partij voor de Dieren, mevrouw Bezaan van de PVV en de heer Heijnen van het CDA. Dan geef ik als eerste spreker in de eerste termijn het woord aan mevrouw Schneemann van Volt.

Eerste termijn Provinciale Staten
Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Een mooi overzicht, maar we hebben wel wat zorgen over de onderbesteding, want dat is iets waar we nog steeds geen grip op krijgen. We zien het voor onze ogen gebeuren. Eigenlijk kunnen we niet meer bijsturen. Dat vinden we pijnlijk, omdat het ook dossiers zijn die vanwege geldgebrek op de lange baan worden geschoven.

Dan, voorzitter, even aandacht voor de natuurbranden. Afgelopen zomer hebben we gezien dat veel natuurgebieden in Europa in de fik stonden en dat ook in Nederland steeds meer natuurbranden plaatsvinden. Uit de Natuurbrandrisico-index blijkt ook dat belangrijke stukken in Noord-Holland erg gevoelig zijn voor dit soort branden, zoals stukken in de duinen en de bossen in het Gooi. Een belangrijk onderdeel van klimaatadaptatie is dat we weten wat we moeten doen als er een natuurbrand is en dat je dus preventieve maatregelen kunt nemen. We zijn dus blij dat er een provinciaal plan komt, in overleg met gemeenten en veiligheidsregio's. En blij dat er geld in de begroting zit voor zo'n plan. We maken ons alleen zorgen over de timing. We snappen dat het even duurt om zo'n plan te maken, maar we zien dat de branden elk jaar eerder ontstaan. Daarom dienen we vandaag een motie in, samen met GroenLinks, PvdA, JA21 en de Partij voor de Dieren, met de titel ‘Versnelling provinciaal plan natuurbrandbeheersing’, met het volgende dictum: verzoeken Gedeputeerde Staten zich in te spannen om het provinciale plan natuurbrandbeheersing zo snel mogelijk af te ronden en met Provinciale Staten te delen. Dank u wel.

Motie 98-5 oktober 2026
Versnelling provinciaal plan natuurbrandbeheersing 2026

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 5 oktober 2026.
Constaterende dat:

- *GS in de beantwoording van schriftelijke vragen 79-2026 aangeven dat zij het provinciale plan natuurbrandbeheersing in de zomer van 2027 willen afronden;*
- *De provincie de risico's al in kaart brengt en gesprekken voert met betrokken partijen;*
- *Afgelopen zomer liet zien dat natuurbranden in Nederland steeds vaker voorkomen;*
- *De risico's hiervoor ook in Noord-Holland hoog zijn;*
- *In de Tweede Begrotingswijziging wordt verwezen naar een DU voor beleidscapaciteitsbudget van € 500.000.*

Overwegende dat:

- *Er tijd nodig is om maatregelen voor het komende natuurbrandseizoen af te spreken;*
- *Een plan dat af is vlak voor de zomer van 2027, weinig ruimte geeft om preventieve maatregelen te nemen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Zich in te spannen om het provinciale plan natuurbrandbeheersing zo snel mogelijk af te ronden en met Provinciale Staten te delen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Julia Schneemann (Volt), Tino Wallaart (PvdA), Ruchama Bwefar (GroenLinks) en Gerard Hartog (JA21).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Uw motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan geef ik het woord aan de heer Mülder van D66.

De heer **MÜLDER** (D66): Voorzitter, deze begrotingswijziging is op zichzelf eigenlijk niet zo heel spannend. Er staan geen enorme beleidswijzigingen in en veel van de mutaties zijn technisch van aard. Maar een begroting, en dus ook een begrotingswijziging, is natuurlijk meer dan een verzameling financiële mutaties. Het is ook een doorlopende monitor, een moment waarop wij als Staten kunnen zien hoe het gaat met de uitvoering van ons beleid. Juist vanuit dat perspectief stelt deze begrotingswijziging mij enigszins teleur.

Om te beginnen: ik had na een aantal begrotingswijzigingen, de kaderbrief en de begroting eigenlijk het idee dat er veel beter en zichtbaarder op de cijfers werd gestuurd. Dat GS beter op de cijfers zaten. Dat ze een stuk duidelijker waren en dat wij als Staten beter konden volgen wat er eigenlijk gebeurde. Maar bij deze begrotingswijziging krijg ik helaas weer het tegenovergestelde idee: dat GS op onderdelen niet boven de stof staat en dat wij als Staten pas na heel veel doorvragen te horen krijgen wat er nou eigenlijk speelt.

Het duidelijkste voorbeeld waren daarin de Europese landbouwsubsidies. In deze begrotingswijziging wordt ineens 6,7 miljoen euro naar voren gehaald voor Europese landbouwprojecten. De toelichting in het stuk is vervolgens buitengewoon summier en pas na navragen van misschien wel de hele oppositie werd duidelijk wat hierachter zat: dat dit onder andere samenhangt met uitvoeringskosten van RVO die van tien naar vijftien procent zouden stijgen. Daar ontstaat vervolgens weer een vrij warrig debat over. Vrij basale vragen leidden tot matige antwoorden, er werd geschorst en een document nagestuurd. Voorzitter, dat kan toch niet helemaal de bedoeling zijn? Dit zijn geen vragen die uit de lucht komen vallen. Dit zijn precies de vragen waarvan je mag verwachten dat GS verwachten dat wij die zouden stellen. Sterker nog, als deze informatie gewoon in de toelichting had gestaan, hadden we ons met z'n allen behoorlijk wat tijd bespaard. Voor mij staat dan nog steeds een belangrijke vraag open: waarom zien we dit probleem alleen bij deze subsidies terug, terwijl we volgens mij ook nog andere subsidies hebben lopen via RVO? Hebben GS inmiddels in beeld gebracht of die stijgende uitvoeringskosten ook consequenties hebben voor andere programma's die we hebben lopen? En zo ja, wanneer gaan we die terugzien? En vervolgens kan voor D66, en ook het CDA, dat straks zal volgen, de oplossing niet simpelweg zijn: de subsidies voor de komende jaren zijn al geprogrammeerd, dus we halen het geld uit 2027, 2028 en 2029 maar naar voren, en daarmee is alles hierop opgelost. Dat vinden wij geen structurele oplossing voor dit probleem en daarom dienen wij straks met het CDA een motie in.

Maar, voorzitter, eigenlijk zit mijn grootste zorg op iets anders. We praten inmiddels vier jaar over een enorme opgave in ons landelijk gebied. Over natuur die onder druk staat, over waterkwaliteit die nu echt beter moet, over stikstof, over ruimte voor recreatie. Over boeren die

zich afvragen of er voor hun bedrijf over tien of twintig jaar nog wel een toekomst is. Bijna vier jaar lang horen wij dat er structureel te weinig geld is, vooral uit Den Haag. Er moet meer geld van het Rijk bijkomen. Den Haag moet over de brug komen. Zonder voldoende middelen kunnen wij deze problemen in het landelijk gebied niet oplossen. Maar dan moet je op een gegeven moment ook wel naar jezelf durven te kijken. Want als er dan wel middelen beschikbaar zijn en je krijgt die vervolgens zelf niet volgens planning omgezet in uitvoering, dan kun je niet blijven volhouden dat er een geldprobleem is. In deze begrotingswijziging valt het saldo van het programma Natuur en Landelijk Gebied bijna 5,9 miljoen euro voordeliger uit dan eerder was begroot. En dan vind ik het eerlijk gezegd merkwaardig dat we vier jaar lang zeggen 'we hebben te weinig geld', terwijl we tegelijkertijd het geld dat we zelf hebben niet volgens planning uitgegeven krijgen. Dan wordt de vraag fundamenteler: hebben we werkelijk vooral een tekort aan geld? Of ontbreekt het ons ook gewoon aan goede plannen om keuzes te maken en om de uitvoeringskracht voor dat geld daadwerkelijk te regelen? Want de opgaven zijn er wel degelijk. Deze maandag nog spraken we met terreinbeherende organisaties, die ons een dringende oproep deden een aantal zaken structureel beter te gaan regelen. Mijn mailbox zit ook regelmatig vol met agrariërs die zich zorgen maken over de toekomst van hun bedrijf. Er is dus geen tekort aan problemen die moeten worden opgelost. Toch krijgen we die middelen gewoon niet weggezet. Voorzitter, dan kom ik na bijna vier jaar helaas tot mijn vrij harde conclusie: ik heb niet het idee dat deze coalitie juist op het landelijk gebied verder is gekomen dan met de plannen die we vier jaar geleden hebben gemaakt. Dat vind ik ontzettend zonde, want volgens mij weten we heel goed waar we met het landelijk gebied naartoe willen.: naar een provincie waarin de natuur zich kan herstellen, waarin de waterkwaliteit daadwerkelijk verbetert, waarin voldoende ruimte is om te wandelen, te fietsen en te recreëren en waar we de recreatiedruk weten te spreiden. Maar waar boeren die willen investeren in de toekomst van hun bedrijf ook daadwerkelijk perspectief krijgen. En waarin D66 ook een interruptie van de BBB krijgt.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ik snap uw verhaal en ik snap ook waar u naartoe wilt. Maar als u dan zegt dat wij in Noord-Holland te weinig of niets gedaan hebben, ben ik dat niet met u eens. Want wij hebben hier in Noord-Holland een stikstofreductieplan. Daar hebben we goede resultaten mee beoogd. Wij worden daar volgens mij door de minister om geprezen, omdat Noord-Holland zo goed bezig is. Maar hoe ziet u dat dan?

De heer **MÜLDER** (D66): Nou, ja, ik zou toch wel willen zeggen dat ik bang ben dat ik het daar met u niet eens ben. Ik denk dat er zeker stappen zijn gezet, maar ik denk dat we ook niet kunnen zeggen dat de stappen die we nu hebben gezet voldoende zijn om te zeggen dat al onze problemen zijn opgelost.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nee, maar dan kunt u dus ook niet zeggen dat er helemaal niets gebeurd is. Dat was mijn punt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Meneer Mülder, gaat u verder.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik maak mij zorgen om een provincie die nog niet van het slot af is en waar deze zaken, die ik net noemde, nog niet zijn opgelost. Dat zijn problemen die er volgens mij vier jaar geleden ook al waren en die niet substantieel zijn verbeterd.

O ja, we hadden het over de boeren. Dat klopt. Waar boeren die willen investeren in de toekomst van hun bedrijf ook daadwerkelijk perspectief krijgen. Waar we bovendien een herwaardering gaan hebben voor lokale producten en korte ketens. En waar natuur, water, landbouw en recreatie niet steeds als vier verschillende problemen zullen worden behandeld, maar als onderdeel van één toekomst voor het hele landelijk gebied.

Dat is even een ander punt. Een ander punt dat ik toch even wil noemen. We zijn natuurlijk veel bezig met vergaderen, maar we zijn ook al bezig met het schrijven van verkiezingsprogramma's. Daar zult u allemaal ook mee bezig zijn. Een mooi iets was in dit geval erfgoed, waar we allemaal mooie plannen voor hadden. Toch had de PvdA een heel slim idee. Er stond een mooie mutatie in deze begroting, waarin er geld zou vrijvallen, of in ieder geval naar een ander gedeelte van de begroting zou worden gebracht, voor erfgoed. Daarom dienen wij heel graag, samen met de PvdA en de BBB en volgens mij nog tal van andere partijen, de motie in om dat geld te gaan gebruiken voor een aantal substantiële projecten in de Kop van Noord-Holland.

Dit is mijn bijdrage, meneer de voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Wallaart van de Partij van de Arbeid.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Het leuke van financieel woordvoerder zijn, is dat je je met alles mag bemoeien. Zo brengt dit debat mij inderdaad bij de monumentenzorg. Dat komt omdat uit de tweede begrotingswijziging blijkt – meneer Mülder kondigde het zojuist al even aan – dat we eind dit jaar 2 miljoen euro overhouden in de reserve monumenten. Dat is een reserve waar we ook mee gaan stoppen, omdat we voortaan de monumentenzorg structureel gaan dekken. Dat lijkt me ook een heel verstandig besluit. GS hebben eigenlijk al een plan wat daarmee te doen. In de ontwerpbegroting 2027, die we volgende maand behandelen, staat al een voorstel verwerkt om die 2 miljoen, uitgesmeerd over de komende jaren, aan de structurele middelen toe te voegen. Goed dat daarover al nagedacht is, maar mijn vraag is eigenlijk: kunnen we – het jaar is nog best wel lang, de zomertijd is nog steeds hier – in de tussentijd niet nog even kijken of we het monumentenbeleid een impuls kunnen geven? Laten we proberen een goede bestemming te vinden.

Voorzitter, de provincie doet veel met monumenten, maar daar valt wel iets op. Op pagina 72 van de tweede begrotingswijziging – dat is de lijst met subsidies buiten de uitvoeringsregeling – staan zes projecten op het gebied van monumentenbeheer: Spaarndam, Pampus, Muiden, Aalsmeer, Haarlemmermeer en Artis. Volgens mij heb ik ze dan allemaal. Het is allemaal ten zuiden van het Noordzeekanaal. De vraag is eigenlijk: zijn er niet veel meer mooie monumentale plekken boven het Noordzeekanaal, bijvoorbeeld in de Kop van Noord-Holland? En zou het niet goed zijn om een deel van de middelen, van die 2 miljoen, te benutten om daar iets goeds te doen? Ik zeg niet het hele bedrag. Ja, laten we even zeggen 1,5 miljoen. Gewoon de komende jaren besteden. Dan zou je nog een half miljoen hebben om een paar mooie dingen mee te doen. Dat is niet te veel gevraagd.

Zijn er dan suggesties? Ja, allereerst de Stelling van Den Helder. Ik denk dat een aantal van u de afgelopen tijd in de Commissie Landelijk Gebied ook de presentatie van onze oude bekende Peter Schat heeft bijgewoond. Een prachtig monumentaal complex uit de Napoleontische tijd dat daar nu een beetje ligt te verkommeren. Er liggen concrete plannen onder. Lokale mensen zijn er actief, vrijwilligers. Ik zou zeggen: let's go!

Het andere is in de gemeente Hollands Kroon: het Joodse werkdorp Nieuwe Sluis. Ja, een even droevig als hoopvol verhaal, omdat in 1934 mensen die op de vlucht waren voor nazi-Duitsland daar een opleiding kregen tot landbewerker, met perspectief op de toekomst. Een verhaal dat volgens mij van alle tijden is en dat het verdient om meer verteld te worden.

Voorzitter, daarom dienen wij als PvdA vandaag een motie in met als titel 'Steun voor twee monumentale complexen in de Kop van Noord-Holland', met als dictum: spreekt uit dat het verwachte eindsaldo van de reserve monumenten aanleiding is om een impuls te geven aan het monumentenbeleid, met name in de Kop van Noord-Holland; roept GS op om op korte termijn in gesprek te gaan met de initiatiefnemers van de Stelling van Den Helder en het Joodse werkdorp Nieuwe Sluis over de beoogde ambities, om een voorstel te ontwikkelen voor – haakje openen – incidentele financiële – haakje sluiten – ondersteuning van de Stelling van Den Helder en het Joodse werkdorp in de vorm van geld voor het proces en eventueel ook vervolgwerkzaamheden in lijn met provinciale doelen; ten derde, om zo snel mogelijk, maar uiterlijk bij de Kaderbrief 2028 dan wel de Voorjaarsnota, voor Provinciale Staten een financieel voorstel uit te werken met dekking uit beschikbare middelen, en gaat over tot de orde van de dag. Deze motie is medeondertekend door collega Valk van de BBB, Jansen, D66, Bulucu, GroenLinks, Heijnen, CDA, Dijkman, VVD, en Vonck, PvdD mag daar nog bij. Voorzitter, tot zover.

Motie 99-5 oktober 2026
Steun voor twee monumentale complexen in Noordkop van Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 5 oktober 2026.
Constaterende dat:

- *Dat in het coalitieakkoord 'verbindend vooruit' is vastgelegd dat Noord-Holland investeert in het behoud, restauratie, herbestemming en verduurzaming van monumenten en het behoud van ons archeologisch erfgoed;*
- *Dat Noord-Holland monumentenzorg met ingang van 2027 uit de structurele exploitatie financiert, met als overweging dat structurele kosten uit de structureel gefinancierd moeten worden en incidentele uit reserves;*
- *Dat de reserve monumenten per 1 januari 2027 opgeheven wordt;*
- *Dat uit de TBW blijkt dat deze reserve afgesloten met een vrijvallend eindsaldo van ruim 2 miljoen euro;*
- *Dat GS voorstelt in de ontwerpbegroting om dit bedrag in de periode 2027 - 2034 'op te boeken' bij de structurele begrotingspost voor monumenten.*

Overwegende dat:

- *Dat uit het overzicht subsidies buiten uitvoeringsregeling van de TBW blijkt dat het overgrote deel van de subsidies op programma 6.2 (behouden kwaliteit van erfgoed) besteed wordt aan projecten aan de zuidkant van de provincie;*

Van mening zijnde dat:

- *Dat ook boven de as Alkmaar-Hoorn veel te beleven valt op het gebied van erfgoed, archeologie en monumenten;*
- *Dat onder andere rond de Stelling van Den Helder en het herinneringscentrum Joods Werkdorp Nieuwesluis recent concrete en kansrijke initiatieven van bovenlokale meerwaarde zijn gepresenteerd voor behoud, restauratie, herbestemming en verduurzaming;*
- *Dat het jaar nog lang genoeg is om van start te gaan met een verkenning naar het ondersteunen van de genoemde projecten;*

Spreken uit dat:

- *Het verwachte eindsaldo van de reserve monumenten aanleiding is om een impuls te geven aan het monumentenbeleid, met name in de Kop van Noord-Holland.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om op korte termijn in gesprek te gaan met de initiatiefnemers van de Stelling van Den Helder en het Joods Werkdorp Nieuwesluis over de beoogde ambities;*
- *Om een voorstel te ontwikkelen voor (incidentele financiële) ondersteuning van de Stelling van Den Helder en het Joods Werkdorp, in de vorm van geld voor het proces en eventueel ook vervolgwerkzaamheden, in lijn met provinciale doelen;*
- *Om dit zo snel mogelijk, maar uiterlijk bij Kaderbrief 2028, dan wel de Voorjaarsnota, voor Provinciale Staten een financieel voorstel uit te werken met dekking uit beschikbare middelen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Tino Wallaart (PvdA), Vincent Valk (BBB), Krista Jansen (D66), Banu Bulucu (GroenLinks), Dennis Heijnen (CDA), Pieter Dijkman (VVD) en Henrice Vonck (Partij voor de Dieren).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De door u ingediende motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan geef ik het woord aan mevrouw Van der Helm van 50PLUS. Heeft u uw pasje bij u? Ja.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dank u, voorzitter. De tweede begrotingswijziging laat een voordeel zien. Dat is al gezegd door mijn voorgangers. Geen voordeel, maar wederom een onderbesteding. GS schrijven zelf dat dit grotendeels incidenteel is. Dat is het ook. Ik ga u niet vermoeien dat op te noemen. Dat hebben we gecontroleerd. De schuldquote wordt dit jaar naar verwachting 99 in plaats van 102 procent en de algemene reserve komt volgens GS uit op ongeveer 36 procent. De norm is 35. Dat zijn de cijfers. Onze vraag is nu: nu de reserve boven de norm uitkomt, welke structurele keuzes leggen GS bij de Begroting 2027 voor op grote beleidsterreinen, bijvoorbeeld wonen en bereikbaarheid? Want daar valt nog een slag te slaan. We horen graag het antwoord van de gedeputeerde. Als ik dan kijk naar de voorstellen in moties, waar- Ik ga even wachten.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had even een vraag, want u zei: de algemene reserve komt boven de 25 procentnorm. Welke structurele doelen gaan PS daarmee dan vullen? Maar dat is toch incidenteel geld? Dus hoe ziet u dat voor zich?

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Nou ja, ik denk dat iedereen het incidentele geld ook al aan het uitgeven is. Dus voordat ik dat voorstel in een motie, heb ik liever dat PS met een voorstel komen, want het is een fors incidenteel bedrag. Dus ik wil gewoon dat het besteed wordt aan de twee dingen die ik genoemd heb, dan dat andere collega's dat gaan invullen – niet dat ik daartegen ben – zoals de motie van de Partij van de Arbeid voorligt.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Maar vindt u het dan financieel prudent beleid om een incidenteel overschot in de algemene reserve in te zetten voor structurele doelen?

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Nou, u moet het met mij eens zijn dat onderbesteding structureel is en niet incidenteel. Dus in lijn met dat structurele van de afgelopen jaren vind ik dat we nu wel wat moeten gaan inzetten, want we hebben al een paar jaar achter elkaar overschotten, oftewel onderbesteding. Bent u dat met mij eens?

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, afsluitend. Ik begrijp dat u de onderbestedingen storend vindt. Dat vinden wij ook. Maar wij denken wel dat we ervoor moeten blijven waken dat we een structureel dekkende begroting hebben en daarbij niet incidentele middelen structureel gaan inzetten. Ik hoop dat u met ons deelt dat onze financiën gezond blijven. Dank u wel.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Nou ja, ik wil dat die gezond blijven. Dan hoop ik ook dat – dat wil ik ook aan de andere collega's meegeven – wij ook niet incidenteel deze overschotten gaan inzetten voor alle andere mooie projecten, maar dat dit geld, nu al een paar jaar structureel onderbesteding ontstaat, toch gaat naar een aantal dingen die achterblijven.

Daarmee ben ik eigenlijk aan het eind gekomen. Ik was bezig met de motie van de Partij van de Arbeid over het monumentenbeleid. Niet dat we daartegen zijn, maar net zoals in het kleine debat met mevrouw Uiterwijk: zorg dan dat je de dingen die achterblijven op beleidsterreinen aanpakt, dat je daar dan ook incidenteel het geld aan gaat uitgeven. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Dijkman van de VVD. Dat is uw maidenspeech, mijnheer Dijkman.

Een moment, want het pasje van mevrouw Van der Helm zit er nog in. Ik wil u ook adviseren- Ik ga u allemaal een gouden tip geven: zet de microfoon uit als iemand interrumpeert, want anders loopt uw tijd door. Dus het is heel belangrijk dat u de microfoon elke keer uitzet en dan weer aanzet. Dat is voor mij ook makkelijk, want dat geeft mij de gelegenheid om u aan te kondigen, zodat ook de mensen die luisteren weten wie er aan het woord is. Maar we gaan nu luisteren naar de maidenspeech van de heer Dijkman.

De heer **DIJKMAN** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ja, afgelopen weekend realiseerde ik mij dat ik, met de toelichting die ik eigenlijk wilde geven op de monumentenmotie, tegelijkertijd mijn maidenspeech zou houden. Ja, en daarin hoor je natuurlijk wel iets te zeggen over je ambities en je motivatie in het leven en in het bijzonder ook in Provinciale Staten. Natuurlijk moet er een verbinding zijn met deze motie, waarmee we het erfgoed in Noord-Holland Noord willen behouden en versterken. Niet alleen door restauratie, maar juist ook door erfgoed een economische impuls te laten geven aan de regio. Voor mij ligt daar een duidelijke verbinding met twee begrippen die ik zelf belangrijk vind in mijn leven: vrijheid en ondernemerschap.

Als zoon van een kaasgroothandelaar kreeg ik het ondernemerschap met de paplepel ingegoten. Ik groeide op in Castricum, waar ook het kaasbedrijf van mijn vader stond, vlak bij de monumentale Atlantikwall. Later werd ik zelf ondernemer in de kaas. Vijftien jaar lang. Gewoon kaas zonder kleurstoffen overigens. Toen al.

Mijn schooltijd was er een van de lange adem. Wat tegenwoordig 'een stapelaar' wordt genoemd, vroeger was dat een mammoetkind of iets dergelijks. Van mavo naar meao en vervolgens naar de

heao en naar de universiteit. Ja, voorzitter, die route was niet geheel geplaveid. Althans, hij was wel op een bepaalde manier geplaveid. Maar toen ik op de meao doubleerde en eigenlijk wel graag verder wilde, zei een van de docenten tegen mij: 'Ja, dat is leuk, maar ik was ertegen om jou op deze school te houden.' Daar had hij overigens wel enige reden voor. Juist dat gaf mij wat extra motivatie om door te gaan en uiteindelijk mijn doctoraal economie te behalen.

Doorzetten is dan ook een soort rode draad in mijn leven geworden. Dat verklaart wellicht ook wel de liefde voor de marathon. Al is er één belangrijk verschil met de politiek: bij een marathon weet je tenminste waar de finish ligt. Mijn politieke loopbaan begon eigenlijk door mijn ondernemerschap. In de jaren negentig – het is alweer een poosje geleden natuurlijk – wilde ik mijn bedrijf uitbreiden en liep ik tegen allerlei procedures aan. Dat proces heeft vijf jaar geduurd. Uiteindelijk kreeg ik de gemeenteraad van Castricum vrijwel unaniem mee in mijn plannen. Na afloop kreeg ik van een van de raadsleden een compliment dat mij wel is bijgebleven: 'De ondernemer spreekt de taal van de politiek.' Andersom zou natuurlijk ook wel fijn zijn af en toe. Misschien is daar wel het zaadje geplant, voorzitter. Sinds 2004 ben ik dan ook politiek en bestuurlijk actief als raadslid, wethouder in Alkmaar, waarnemend burgemeester in Drechterland – dat is overigens geen politieke functie – en nu als VVD-Statenlid van Noord-Holland. In al die functies heb ik geleerd dat politiek uiteindelijk niet draait om de plannen, niet om de nota's, niet om de procedures, maar wat krijg je uiteindelijk voor elkaar? Daar gaat het om.

Een voorbeeld waarop ik altijd met heel veel plezier en zeker ook met trots terugkijk, is mijn initiatief om de herinrichting van de Laat, de vergroening, zou je kunnen zeggen, te realiseren. Een ingrijpend proces in het hart van de stad, waar belangen van ondernemers, bewoners en bezoekers bij elkaar moesten worden gebracht. Het resultaat, wat je natuurlijk dan als initiatiefnemer vaak niet meer meemaakt, is, toch wel leuk, bekroond met de Arie Kepplerprijs. Dat is voor mij politiek en bestuur op zijn best. Niet alleen praten over wat er zou moeten gebeuren, maar ook zorgen dat het gebeurt. Dat is ook wat ik hier graag in Provinciale Staten zou willen. Dat motiveert mij, want Noord-Holland staat voor heel grote opgaven. We moeten woningen bouwen. Infrastructuur is nodig. We moeten werken aan de netcongestie. Economische ontwikkeling moet mogelijk blijven. We moeten dus ruimte houden voor ondernemers, maar natuurlijk ook voor de natuur en het landschap. We moeten boeren perspectief bieden in plaats van ze voortdurend met nieuwe onzekerheden te confronteren. Dat vraagt om keuzes, maar vooral om de bereidheid om samen oplossingen te zoeken en vervolgens ook door te zetten.

Daarmee kom ik terug, voorzitter, het is een hele omweg geweest, bij de motie. Noord-Holland Noord bezit bijzonder erfgoed. De Stelling van Den Helder en het Joodse werkdorp Nieuwe Sluis zijn daar belangrijke voorbeelden van. De Stelling herinnert ons eraan dat vrijheid verdedigd moet worden. Het Joodse werkdorp vertelt het verhaal van mensen die daar in de jaren dertig voorbereid werden op een nieuw bestaan, totdat de oorlog en vervolging daar een einde aan maakten. Het behoud van dit erfgoed heeft voor ons echter niet alleen een historische betekenis. Goed behouden en toegankelijk erfgoed kan ook bijdragen aan toerisme, recreatie en daarmee de economische ontwikkeling van Noord-Holland Noord. Precies het benutten als economische kracht voor de regio stond centraal in het VVD-initiatiefvoorstel. Daarom vinden wij dat deze plekken het verdienen om behouden te blijven en natuurlijk ook versterkt te worden. Niet alleen als monumenten uit het verleden, maar ook als plekken die toekomstige generaties laten zien hoe kostbaar vrijheid is en die bijdragen aan de vitaliteit van de regio.

Voorzitter, ik rond af. Ik heb in mijn leven geleerd dat je soms een lange weg moet afleggen om ergens te komen. Dat gold voor mijn opleiding, voor mijn ondernemerschap en ook wel voor mijn politieke carrière. En letterlijk voor de marathons die ik heb gelopen. Maar als je weet waar je naartoe wilt, moet je vooral blijven bewegen. Dat is ook wat ik hier in Provinciale Staten wil doen. Leren van het verleden, keuzes maken voor de toekomst en vooral zorgen dat we vooruitkomen. Juist daarom hebben wij deze motie mede ingediend. Dank u wel.

[Tafelgeroffel]

De **VOORZITTER**: U heeft kunnen zien dat we bij de maidenspeech zelf de tijd niet hebben laten meelopen, maar slechts bij het toelichten van de motie wel.

Dan geef ik nu het woord aan mevrouw De Sain van de BBB.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ja, voorzitter, de voorgestelde wijzigingen zijn wat de BBB betreft goed uitlegbaar en voor een belangrijk deel technisch van aard. De wijzigingen zorgen ervoor dat de begroting weer aansluit bij de actuele uitvoering van de meest recente financiële inzichten. Dat stemt onze fractie gerust.

Daarnaast waren wij vanuit onze fractie met de Partij van de Arbeid aanwezig bij de Stelling van Den Helder. Het was een heel mooie presentatie, waar we volop genoten hebben van een stukje cultureel erfgoed. Daarom zijn wij ook blij met het initiatief van onze collega Wallaart, met de mooie motie om Den Helder en het Joodse werkdorp te ondersteunen. Wij hopen ook dat GS daar uitvoering aan kunnen geven, want de Noordkop is natuurlijk ook erg belangrijk. Voor de duidelijkheid: die motie vraagt dus niet nu om direct grote bedragen, maar wel om te kijken, met de initiatiefnemers in gesprek te gaan en te komen tot een voorstel met mogelijke ondersteuning. Dus de BBB is blij met deze motie en daarom dienen we haar ook mede in.

Daarnaast zitten wij nog met het geitenmoratorium. Sinds 2018 zit de geitensector in Noord-Holland op slot. Een moratorium moet regelmatig getoetst worden: is het nog proportioneel en kan het nog? Uit dat onderzoek blijkt nu dat er buiten de grens van 500 meter geen gezondheidsrisico is. Het kabinet heeft in de Kamerbrief laten weten op basis hiervan te werken aan een wetswijziging die deze afstand zal vastleggen. Met de Kamerbrief en het besluit van het Rijk om het moratorium te beperken tot 500 meter vanaf de geitenhouderijen ten opzichte van woonkernen en andere gevoelige functies, moeten provincies zich afvragen of we nog wel gronden hebben om het geitenmoratorium buiten die zone in stand te laten en welke risico's we daarbij lopen op schadeclaims. Nu het Rijk werkt aan die zonering, willen wij daar zo veel mogelijk op aansluiten in de provincie, op de koers van het kabinet en de verantwoordelijkheid van het kabinet. Daarmee hebben wij dus in de provincie- Ik zeg het verkeerd. Ik ga even terug. Omdat wij zo veel mogelijk aansluiten bij het wetsvoorstel van het Rijk en de koers van het kabinet, is het Rijk ook verantwoordelijk voor dat proces, dat traject. Wij zien daarom ook geen reden om dat geitenmoratorium buiten die zonering in stand te laten en willen dus zo snel mogelijk aansluiten bij die zonering van het Rijk. Juist met die motie die wij voorbereid hebben, roept de BBB op om te onderzoeken wat de gevolgen in juridisch en financieel opzicht kunnen zijn bij het voortzetten van het huidige moratorium. Aan de andere kant: wat zijn de risico's van het aanpassen van het geitenmoratorium naar die 500 meter? Een moratorium is een zwaar instrument. Dat vraagt ook dat wij op basis van nieuwe gegevens handelen. Dat doen wij nu door een wijziging van de omgevingsverordening voor te bereiden, terwijl het Rijk werkt aan een wetswijziging. Onze motie roept dan ook op om die wijziging voor te bereiden. Besluitvorming over de wijziging vindt plaats bij het herzien van de omgevingsverordening in juni.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Zonneklaar volgens mij dat je je als provinciale politiek optimaal moet voorbereiden op veranderingen die eraan komen uit de landelijke politiek. Dus daar gaan we ver mee met de BBB op dat vlak. Aan de andere kant, u zegt het zelf eigenlijk ook: er moet nog een wetswijziging door de Kamer. Er wordt nog een milieueffectrapportage gemaakt. De kans dat in de tussentijd nog iets verandert aan de opzet is best groot. Is het dan niet verstandiger om even te wachten tot we een definitief beeld hebben?

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nou, dank u wel voor uw vraag. In diezelfde brief, waar u ook naar verwijst, zegt het kabinet ook duidelijk: de provincies die met dat moratorium aan de gang willen, helpen wij daarbij en steunen wij daar ook bij. Daarom roepen we ook op tot dit onderzoek. Ook om te kijken wat de financiële gevolgen van alle twee de situaties zouden zijn. We gaan daar vandaag geen besluiten over nemen. Alleen, we kunnen wel dat onderzoek starten en dan met de omgevingsverordening het besluit definitief wel of niet nemen.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel. Ja, ik sluit me een beetje aan bij de heer Wallaart, want ik vraag me eigenlijk een beetje af: is dit niet wat prematuur? Want we hebben hier al een aantal keer debatten gehad over die geitenhouderijen. Daarvan werd toen de hele tijd gezegd: nee, wacht nou tot er iets komt van het kabinet. Nu is er eigenlijk een kleine voorspelling geweest over waar ze mee bezig gaan. Moeten we niet gewoon wachten tot er iets definitiefs ligt?

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nou ja, onzes inziens niet. Ook omdat die laatste rapportage duidelijk aangewezen heeft dat die gezondheidsproblematiek vooral in de eerste 500 meter zit en

daarbuiten niet. Omdat dat moratorium een heel zwaar instrument is, willen wij wel graag nú dat onderzoek starten om de juridische mogelijkheden en de financiële risico's te onderzoeken.

De heer **MÜLDER** (D66): Dan heb ik nog één vraag, want ik hoor toch eigenlijk in uw verhaal dat u zegt: ja, ik wil gewoon het moratorium eraf. Terwijl dat, vind ik, niet echt een heel goed onderzoek is. Dat is eigenlijk meer een opiniërend onderzoek. Terwijl, ja, ik denk dat je je wel kunt voorbereiden op wat er gaat komen, maar ik denk eigenlijk dat we beter kunnen wachten. Maar wilt u nou echt gewoon van dat moratorium af? Of wilt u gewoon een onderzoek?

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): In eerste instantie willen wij onderzoeken wat de juridische en financiële consequenties voor de provincie zijn als we dat moratorium in zijn geheel erop laten, wat best wel een zwaar instrument is. Dan moeten we met dat laatste onderzoek goed afwegen of dat nog proportioneel is. Daarnaast willen wij kijken: wat zijn de juridische en financiële gevolgen als we volgend jaar met de omgevingsverordening dat geitenmoratorium kunnen aanpassen naar die 500 meter?

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, nog even verdergaand op dit stuk, want u geeft in uw motie aan dat u zo snel mogelijk duidelijkheid wilt voor de sector. Ik denk dat we dat allemaal willen. Tegelijkertijd vraagt u ook om het besluit eigenlijk al voor te bereiden. Terwijl, als er landelijk dus iets verandert, dan heeft de sector eigenlijk twee keer nog onduidelijkheid. Hoe ziet u dat?

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Wij verwachten dat, als dit traject wel in zou gaan en wij daar vandaag hier in de Staten een meerderheid voor kunnen krijgen, wij voldoende tijd hebben om die afstemming met het Rijk erin te krijgen, ook omdat het Rijk beloofd heeft ons daarin te ondersteunen. Mocht het zo zijn dat wij zeggen: ja, oké, wij gaan wel over tot het een, of we gaan over tot het ander, ja, dan heb je misschien kans dat je de omgevingsverordening het jaar erop weer iets zal moeten aanpassen. Dat zou kunnen.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Maar dan wordt er toch juist geen duidelijkheid gegeven aan de ondernemer? Want dan wordt er eerst een signaal gegeven dat we de ene kant opgaan en dan zegt u: ja, dan is het toch jammer dat we dan toch de andere kant opgaan.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nou ja, dat ben ik niet met u eens. En ik zit ook naar mijn tijd te kijken. Dat gaat goed. Maar met dit onderzoek geef je ook duidelijkheid aan de gemeenten: waar kan wel woningbouw plaatsvinden en waar kan geen woningbouw plaatsvinden? En dat onderzoek wordt hier dan wel in meegenomen.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dus wilt u er ook mee bewerkstelligen dat we gaan definiëren waar die geitenhouderijen kunnen zijn, zodat daarop de woningbouw wordt aangepast?

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ik denk dat wij een beetje langs elkaar heen praten, maar als wij dit gaan onderzoeken en er komt duidelijkheid vanuit de ambtelijke ondersteuning – ik weet niet zo goed welke andere term ik anders moet gebruiken – dan geeft dat duidelijkheid aan de gemeenten en ook meer duidelijkheid over waar eventuele woningbouwplannen wel of niet zouden kunnen.

De heer **MÜLDER** (D66): Dan komen we toch even terug bij het opiniërende dat ik net noemde. Volgens mij verstaan we u prima. U zegt: kijk, die geitenhouderij zit daar en dan kunnen de gemeenten weten waar ze wel of niet kunnen gaan bouwen. Volgens mij hebben we een omgevingsverordening waarin we juist integraal zo'n puzzel proberen te leggen. U zegt nu eigenlijk: ik leg er een motie bovenop en dan weet de rest dat ze niet aan de geitenhouderijen mogen komen. Daar ga ik niet in mee.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nou, dan heb ik het misschien verkeerd geformuleerd of begrijpen we elkaar- Praten we net langs elkaar heen. Het is juist hier de bedoeling dat we die duidelijkheid krijgen en dat we meelopen in het proces van de omgevingsverordening. We gaan er geen apart proces van maken.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Daarbij kom ik tot het voorlezen van het dictum.

De **VOORZITTER**: Nee, mevrouw Bwefar heeft ook nog een interruptie. Kaartje erin.

Statenlid **BWEFAR** (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Bent u nou niet bang dat we, door zo'n onderzoek te gaan doen, de ondernemers nu het idee geven dat er wat beweging komt, terwijl er misschien straks een kans is dat het, als die MER, de milieueffectrapportage, toch anders uitpakt, toch niet lukt? Kun je niet beter afwachten tot we zeker weten dat dit kan?

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nee, dat ben ik niet met u eens. Die sector zit gewoon al sinds 2018 helemaal op slot. Ze hebben nul perspectief. Ik geef ze hiermee geen valse hoop, maar wel het perspectief dat we er weer mee bezig zijn en dat we onze bestuurlijke verantwoordelijkheid pakken.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, mevrouw De Sain.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Dan kom ik nu toch bij het voorlezen van het dictum: een wijziging van de Omgevingsverordening Noord-Holland voor te bereiden, met als doel het geitenmoratorium in de Omgevingsverordening Noord-Holland zo spoedig mogelijk aan te passen en over te gaan op een afstandsnorm van 500 meter ten opzichte van woonkernen en andere gevoelige functies, zoals kinderdagverblijven en ouderenzorginstellingen conform de maatregelen geitenhouderijen en gezondheid omwonenden; hierbij ook aandacht te besteden aan de risico's van het continueren van het huidige geitenmoratorium, maar ook aandacht te besteden aan de risico's van het aanpassen van het geitenmoratorium; de wijziging van de omgevingsverordening met aanpassing van het geitenmoratorium hier voor te leggen aan PS; en het aangepaste geitenmoratorium in stand te laten tot het ingaan van de landelijke wetgeving over dit onderwerp. Dank u wel, voorzitter.

Motie 100-5 oktober 2026
Geitenhouderij afstandsnorm 500 meter

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 5 oktober 2026.
Constaterende dat:

- *In de Omgevingsverordening Noord-Holland een tijdelijk verbod geldt op nieuwvestiging en uitbreiding van geitenhouderij en (artikel 6.44);*
- *Het kabinet in de Kamerbrief 'Maatregelenpakket Geitenhouderijen en gezondheid omwonenden' van 10 juli 2026 de provincies oproept rekening te houden met de aangekondigde regelgeving. Indien provincies het wenselijk;*
- *Achten de bestaande moratoria alvast zoveel mogelijk in lijn te brengen met de aangekondigde regelgeving van het Rijk;*
- *Afstand tot bebouwing vanwege wetenschappelijk onderzoek door het Rijk wordt aangepast naar vijfhonderd meter.*
- *Daarmee de grondslag voor het provinciale geitenmoratorium buiten deze zone weg is gevallen.*

Overwegende dat:

- *Ondernemers recht hebben op duidelijkheid, perspectief en een stabiel investeringsklimaat en een langdurig verbodsregime grote gevolgen heeft voor gezinsbedrijven en toekomstige bedrijfsontwikkeling.*
- *Nieuw beschikbaar komende onderzoeksgegevens aanleiding kunnen geven tot een herbeoordeling van eerdere conclusies.*
- *Beleid dat gebaseerd is op het voorzorgsbeginsel regelmatig moet worden getoetst op noodzaak, proportionaliteit en actualiteit.*
- *Zowel de ontwikkeling van geitenhouderijen, als de ontwikkeling van woningen in de omgeving van geitenhouderijen beperkt wordt door het geitenmoratorium.*
- *Onzeker is of de provincie juridisch wel voldoende ruimte heeft om het geitenmoratorium buiten de 500 meter zonering in stand te laten nu de wetenschap adviseert tot een zonering van 500 meter te komen en het Rijk dit volgt en wetgeving erop aanpast.*

- *Onzeker is of economische schade die bedrijven lijden voor aansprakelijkheid van de provincie komt, nu de grondslag voor een geitenmoratorium buiten vijfhonderd meter is weggevallen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Een wijziging van de Omgevingsverordening Noord-Holland voor te bereiden met als doel het geitenmoratorium in de Omgevingsverordening Noord-Holland zo spoedig mogelijk aan te passen en over te gaan op een afstandsnorm van vijfhonderd meter ten opzichte van woonkernen en andere gevoelige functies zoals kinderdagverblijven en ouderenzorginstellingen conform het maatregelenpakket geitenhouderijen en gezondheid omwonenden.*
- *Hierbij ook aandacht te besteden aan de risico's van het continueren van het huidige geitenmoratorium én het aanpassen van het geitenmoratorium.*
- *De wijziging van de Omgevingsverordening met aanpassing van het geitenmoratorium voor te leggen aan PS.*
- *Dit aangepaste geitenmoratorium in stand te laten tot het ingaan van de landelijke wetgeving over dit onderwerp.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ingrid de Sain (BBB).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En die motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Dan geef ik het woord aan mevrouw Egbers van de Partij voor de Dieren. En ook voor mevrouw Egbers is het vandaag een mooie dag, want het is uw maidenspeech.

Mevrouw **EGBERS** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Geachte aanwezigen, als middelbare scholier hield ik mijn spreekbeurt bij Nederlands over Waterschapsheuvel. U weet wel, het boek over een konijnengemeenschap die vluchtte voor menselijke activiteit, namelijk een bouwproject dat hun leefomgeving zou vernietigen. De auteur is Richard Adams. Zijn andere boek over twee honden die ontsnapten uit een proefdierencentrum in Engeland, las ik kort daarna ook. Geen lichte kost dus. Geen dunne boekjes. Ik verslond de 450 pagina's per boek. Wat was er eerst: dat gevoel van onrechtvaardigheid om wat onschuldige dieren overkwam door menselijk ingrijpen, of het boek? Ik weet het niet, maar het is de basis geweest voor waar ik nu ben beland: in de Statenzaal, als volksvertegenwoordiger voor de Partij voor de Dieren.

Ik ga niet voorlezen uit de boeken, maar wel citeren uit iets heel anders: een opiniestuk van 23 augustus uit het Financieel Dagblad met de titel 'Zonder weerbare natuur stort de economie in'. Zo houd ik de VVD ook bij de les. Rijksbouwmeester Francesco Veenstra stelt daarin: 'Het is niet de economie die bepaalt hoe we de natuur vormgeven, maar andersom. Het is de natuur die voorwaarden stelt voor ons bestaan.' Meebewegen met de natuur is economisch gezien verstandig en noodzakelijk, schrijft hij. Hij raakt daarmee de kern van het leven op aarde: de survival of the fittest. Daarover straks meer.

Veenstra schreef zijn stuk toen droogte in Nederland het nieuws domineerde. Hij signaleerde dat wij systemen zoals rivieren zijn gaan zien als dingen die ons diensten leveren: energie, transport en drinkwater. Maar weersextremen tonen hoe de verhoudingen echt liggen. Onze economie dicteert niet het gebruik van een rivier, maar onze economie is afhankelijk ervan. De natuur is geen dienstenleverancier of concurrerend belang. De natuur bepaalt de voorwaarden waarbinnen de menselijke belangen kunnen bestaan, aldus Veenstra.

Maar eerst even terug naar hier, de Staten. We zijn vandaag weer samengekomen om te beslissen over onderwerpen die maatschappelijk van belang zijn. Niet iedereen vindt alles even relevant en geregeld zijn we het niet met elkaar eens over prioriteiten. Dat is de kleur van onze fracties. Niettemin doen we het samen. We noemen onszelf Statenleden. We vertegenwoordigen allemaal andere groepen in de samenleving. We zouden onszelf ook samenlevers kunnen noemen. Ieder heeft daarin een eigen voorkeur. Samen met bewoners. Samen met vluchtelingen. Samen met werknemers, met producenten, met voedselleveranciers of met natuurbeheerders. We stellen ons daar vooral mensen bij voor. Maar die groepen zijn er ook in een niet-menselijke vorm, die wij het labeltje dieren hebben gegeven. Ook zij zijn bewoners, vluchtelingen, werknemers,

producenten, voedselleveranciers en natuurbeheerders. Als menselijk zoogdier vinden we onszelf intelligenter en sterker, feitelijk superieur. Maar overleven wij omdat wij de best aangepaste zijn, in de zin van survival of the fittest? Of zijn we juist meester in het ons niet aanpassen? Meester in het aanpassen van onze leefomgeving? En hoe houdbaar is dat op de lange termijn? Dat is de vraag die de Rijksbouwmeester ook oproept.

Niet-menselijke wezens zijn de werkelijke fittest survivors. Zij overleven continu met niets anders dan hun lijf, hun intelligentie en vaardigheden, waarbij ze zich voortdurend moeten aanpassen. Voor een groot deel aan de omstandigheden die wij mensen creëren en die een aanslag zijn op de natuurlijke omgeving die wij onrechtmatig beschouwen als ons bezit. De komende zes maanden mag ik mijn stem gebruiken hier in de Statenzaal, samen met u. Ik hoop dat u bij het woord samen, bij toekomstige beslissingen, wat vaker natuurinclusief wilt denken en handelen. Bent u bereid met mij, met ons, te werken aan een samenleving waarbij we echt rekening houden met alle bewoners en met de intrinsieke waarde van de natuur? Bent u bereid te delen, al was het maar uit eigenbelang, zoals de Rijksbouwmeester ook schetst? Ik ga u dit de komende maanden vaker vragen. Of sterker nog, ik kan u vandaag al vragen natuurinclusief te denken.

Ik ga over tot het agendapunt. Gezien het feit dat we het wilde dieren moeilijk maken om te overleven, kunnen we op zijn minst iets doen aan de opvang. Ik zie dat ik mijn blaadjes vergeten ben te pakken.

De **VOORZITTER**: Dan moet u wel de microfoon uitzetten, want nu gaat het wel ten koste van uw tijd.

Mevrouw **EGBERS** (PvdD): Het is maar een paar seconden.

Over de tweede begrotingswijziging. Dank voor deze tweede begrotingswijziging, waarin uiteindelijk de incidentele bijdrage voor de wildopvang in Noord-Holland is opgenomen. Daar is onze fractie namens de dieren blij mee. Aangezien het voor dit jaar op de begroting staat, horen we graag van de gedeputeerde op welke wijze dit wordt uitbetaald en wanneer de wildopvangcentra over dit geld kunnen beschikken. Ze hebben het geld hard nodig.

Dan hebben wij een motie, de motie ‘In de pas lopen met landelijke wetgeving geitenhouderijen’. Deze motie wil tegenwicht bieden aan een voorstel van de fractie van de BBB om het moratorium op geitenhouderijen in de omgevingsverordening eraf te halen, of in ieder geval te anticiperen op de afstandsnorm van 500 meter. Dit terwijl de minister in de Kamerbrief over dit onderwerp juist aangeeft dat provincies die al een moratorium hanteren, dit in stand moeten houden. Wanneer kom je nu echt op voor agrariërs? Als je echt duidelijkheid geeft, wat ons betreft. Mikken op een mogelijke meevaller in de landelijke politiek over 2,5 of drie jaar, maar tegelijkertijd onvoldoende rekening houden met de onzekere gevolgen van de stikstofaanpak voor de agrarische sector, die eventuele uitbreiding van geitenhouderijen of nieuwvestiging zeer moeilijk of onmogelijk maken, is wat onze fractie betreft niet een verantwoorde manier van besturen. Het getuigt wel van een bevlogenheid om iets voor de achterban te doen die het al moeilijk genoeg heeft. Daar willen we niets aan afdoen.

De **VOORZITTER**: Interruptie. De heer Mülder, die zijn pasje vergeet. Ja. De heer Mülder.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik had het zelf door, mijnheer de voorzitter. Ja, ik had een heel gekke vraag. Dat geitenmoratorium: met de vorige motie was ik al niet blij, maar als er een tweede motie bij wordt gezet… Korte situatieschets: wat gebeurt er straks als er twee moties worden weggestemd?

Mevrouw **EGBERS** (PvdD): Dan blijft de situatie zoals die was, volgens mij.

De heer **MÜLDER** (D66): Vind ik een erg leuke vraag voor GS en de ambtelijke organisatie, want dan hebben we volgens mij een probleem.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Egbers, gaat u verder.

Mevrouw **EGBERS** (PvdD): Dan ga ik verder met het voorlezen van het dictum van de motie. GS- Of sorry, PS spreken uit te wachten op landelijke regelgeving waar het gaat over een besluit over het al dan niet aanpassen van het moratorium geitenhouderijen in de Omgevingsverordening van Noord-Holland, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 101-5 oktober 2026
In de pas lopen met landelijke regelgeving geitenhouderijen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 5 oktober 2026.
Kennis genomen hebbende van het feit dat:

- *De fractie van de BBB met een motie vreemd aan de orde van de dag een aanpassing in de Omgevingsverordening Noord-Holland wil laten onderzoeken en voorbereiden die betrekking heeft op het huidige verbod op uitbreiding en nieuwvestiging van geitenhouderijen (art. 6.44).*

Constaterende dat:

- *De fractie van de BBB zich daarbij baseert op een Kamerbrief 'Maatregelenpakket Geitenhouderijen en gezondheid omwonenden' van 10 juli 2026 waarin staat dat het kabinet voornemens is een afstandsnorm van 500 meter in te voeren tussen geitenhouderijen en woonkernen en andere gevoelige functies;*
- *Het kabinet in die brief meedeelt dat de voorgenomen regelgeving nog nader wordt uitgewerkt en getoetst en dat dit traject, inclusief uitvoering van een plan-MER, 2,5 tot 3 jaar duurt;*
- *Het kabinet de provincies vraagt om bestaande moratoria te handhaven totdat de regelgeving van het Rijk in werking is getreden.*

Overwegende dat:

- *Het risicovol is in een situatie te belanden waarbij provinciale regelgeving vooruitloopt op voorgenomen landelijke wetgeving die nog niet is getoetst;*
- *Dat dit onduidelijkheid geeft voor agrariërs;*
- *Dat daarnaast onduidelijk is op welke manier de stikstofaanpak in Noord-Holland de komende jaren vorm zal krijgen;*
- *De mogelijkheid bestaat dat vanwege de stikstofproblematiek geitenhouderijen niet kunnen uitbreiden en er ook geen nieuwvestiging zal kunnen plaatsvinden;*
- *Het eventueel wel toestaan van nieuwvestiging van geitenhouderijen – waar dit al zou kunnen – betekent dat in de toekomst binnen een straal van minimaal 500 m van die nieuwvestiging geen woningen gebouwd kunnen worden en dit dus de woningbouwmogelijkheden beperkt.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Te wachten op landelijke regelgeving waar het gaat over een besluit over het al dan niet aanpassen van het moratorium geitenhouderijen in de Omgevingsverordening van Noord-Holland.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Angeline Egbers (Partij voor de Dieren).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ja, de versie die we net even lieten zien, blijkt niet de versie te zijn die nu uitgesproken is. Dus u moet het even doen met het uitgesproken dictum. Als het goed is, neem ik aan dat de juiste versie of vanuit de Partij voor de Dieren wordt gestuurd aan de griffie, of dat die ondertussen binnen is en verwerkt wordt in het systeem. Maar het uitgesproken dictum maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen. Dank u wel.

[Tafelgeroffel]

De **VOORZITTER**: Dan geef ik het woord aan mevrouw Bezaan van de PVV.

We hadden beter een systeem kunnen hanteren met uw bankpasje. Ik denk dat u die niet zo snel vergeet. Het woord is aan mevrouw Bezaan van de PVV.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ja, voorzitter, dank voor het woord. Dank ook voor de drie hele extra seconden spreektijd. Ik zal ze niet nodig hebben, want ik zal het vandaag kort houden.

Voorzitter, deze begrotingswijziging pakt gunstig uit. Het overschot groeit met 21,7 miljoen euro naar 31,4 miljoen euro. De PVV vraagt zich wel af of dat nieuws eigenlijk zo goed is als het lijkt. Het antwoord is waarschijnlijk nee. Dit overschot ontstaat niet doordat de provincie zuinig is geweest. Dit overschot ontstaat doordat plannen niet worden uitgevoerd en taken blijven liggen bij gebrek aan personeel. Dat zien we niet voor het eerst. In de commissie vroeg de PVV hoe het college dat beter gaat borgen. Het college noemde dat lastig en verwees naar de nieuwe P&C-cyclus. Op de vraag of er dit jaar minder is gedaan dan beloofd, kwam niet echt een duidelijk antwoord. Wel gaf het college aan dat het de oorzaken van onderbesteding beter in beeld wil brengen. Wij rekenen er dan ook op dat bij de jaarstukken terug te zien, per programma: wat is er niet uitgevoerd en waarom is dat niet uitgevoerd?

Voorzitter, dan de opcenten. Die leveren 3,6 miljoen euro minder op dan gedacht. Drie stukken, drie verklaringen. In de commissie wees het college naar de Belastingdienst en het ontbrekende zicht op het wagenpark, de schriftelijke beantwoording noemt de meicirculaire en de begrotingswijziging zegt dat bij de verhoging van de opcenten geen rekening is gehouden met het moment waarop die ingaat. Wat is het nou? Graag zou ik duidelijkheid willen op dat punt.

Voorzitter, wij zien uit naar de beantwoording van het college. Ik dank u voor uw tijd.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Heijnen van het CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. Voorzitter, in de commissie hebben meerdere partijen, waaronder het CDA, zorgen geuit over het naar voren halen van 3,7 miljoen euro uit de periode 2027 tot en met 2029 voor de cofinanciering van projecten onder het Nationaal Strategisch Plan in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. De gedeputeerde heeft toen in de commissie toegelicht waar deze extra uitgaven in dit lopende jaar, 2026, voor nodig zijn en waarom de wijziging in budgetten nodig is. In aanvulling daarop is ook nog een schriftelijke beantwoording van de vragen nagezonden. Hoewel het CDA verbaasd is dat de uitvoeringskosten van de RVO zo sterk oplopen, zien wij geen andere optie dan deze verschuiving van middelen te steunen. Het CDA vindt het belangrijk dat we Europese middelen voorzien van cofinanciering om boeren te ondersteunen bij de omschakeling naar een toekomstbestendige en duurzame landbouw.

Er is echter nog wel één zorg en dat gaat dan over de beschikbare middelen voor het NSP-GLB in de jaren 2027 tot en met 2029. In de commissie, en ik citeer nu uit het verslag, voorzitter: ‘Erkent de gedeputeerde dat het naar voren halen van middelen gevolgen kan hebben voor latere jaren, vooral voor de cofinanciering van Europese landbouwbudgetten zoals het NSP-GLB. Bij de reguliere begrotingsbehandeling kan daarop worden teruggekomen als een bijstelling nodig blijkt.’ Einde citaat. In de schriftelijke beantwoording lezen we echter iets anders en ik citeer opnieuw: ‘Het gaat hier slechts om een verschuiving van middelen tussen de jaren. Er is geen extra budget nodig voor de cofinanciering van het NSP-GLB.’ Einde citaat. Ik heb eigenlijk maar één vraag aan de gedeputeerde: welke van deze lezingen is juist? Zijn er extra middelen nodig om cofinanciering tot en met 2029 te waarborgen? Of is die cofinanciering al geborgd tot en met 2029? En mocht het eerste het geval blijken, dus mocht er nog geld nodig zijn, zullen wij – en de heer Mülder refereerde er ook al aan – in de tweede termijn met een motie komen om dat wel direct te regelen, als voorwaarde voor ons, zeg ik er maar gelijk bij, om in te kunnen stemmen met deze begrotingswijziging.

Voorzitter, dan nog kort over een aantal andere moties. De motie van Volt en anderen over de versnelling van het provinciaal plan voor de natuurbrandbeheersing steunen wij.

En voorzitter, ook dank aan de Partij van de Arbeid en anderen voor de motie om het eindsaldo van de reserve monumenten aan te wenden voor de ondersteuning van de Stelling van Den Helder en het Joodse Werkdorp. Ook in ons geval maakt dat ons verkiezingsprogramma weer wat korter, want we zullen het eruit halen. Het stond al in het concept. Bij deze, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

Dan kijk ik ter rechterzijde. Een schorsing? Nee. Nou, dan geef ik als eerste het woord aan gedeputeerde Rommel. […] O, ja, dat kunt u wel willen, maar dat moet de voorzitter dan natuurlijk wel weten. Er is even wat onduidelijkheid. De volgende keer zal ik inderdaad een wachtmuziekje- Maar dan geef ik als eerste het woord namens het college in eerste termijn bij de tweede begrotingswijziging 2026 aan gedeputeerde Gielen.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **GIELEN**: Dank, voorzitter. Dan begin ik even bij de motie van Volt rondom de natuurbrandbeheersing. Ik snap de zorgen die u uit volgens mij heel goed. Dat is ook echt in lijn met de schriftelijke vragen die u daar al over heeft gesteld. Ook vanuit het college hebben we natuurlijk deze zomer gezien dat de actualiteit gewoon groot is. De droogte was groot. Dat heeft ook tot de nodige situaties geleid en daar moeten we een plan voor maken. Dat hebben we ook aangegeven. Daar zijn we ook al mee bezig. In de schriftelijke beantwoording hebben we ook aangegeven daar voor de zomer mee te komen. U verwees in de motie ook naar 'in de zomer'. Dus ik dacht: laat ik dat in ieder geval nog even verduidelijken. Maar ik deel helemaal met u dat dat zo snel mogelijk moet, omdat je daar gewoon zo snel mogelijk grip op wilt hebben. Ook belangrijk om daarbij te noemen is dat er al preventieve maatregelen genomen worden. Dus we staan niet op nul of iets dergelijks, dat we ook dat beeld even scherp hebben. Maar ik zie dit eigenlijk als een aansporing om verder te werken aan die plannen waar we mee bezig zijn. Dus ik kan positief zijn over deze motie.

Verder wilde ik even kort ingaan op de reacties vanuit de hoek van D66. Collega Beemsterboer zal daar zo meteen ook nog iets over zeggen. Kijk, ik denk dat de zorgen die u uit over de plannen die er moeten komen en de uitvoering die er moet zijn rondom dat landelijk gebied, rondom het komen tot geborgd natuurherstel, tot stikstofreductie en tot het borgen van de waterkwaliteit, heel reëel zijn. Ik denk ook dat dat geen nieuwe problemen zijn. Het zijn ook problemen waar we met elkaar hard aan werken en tegelijkertijd spelen daar een heleboel factoren omheen. Dus aan de ene kant hebben we gezien dat het landelijk beleid de afgelopen jaren verschillende kanten is uitgeslagen, laat ik het zo zeggen. Dat er dus ook pas recent, eigenlijk voor de zomer, met de brief vanuit het kabinet, nu meer richting is gekomen in de kaders die wij ook als provincie hebben waar die plannen aan moeten voldoen. Dus, ja, ik wil niet het hele verhaal bij Den Haag neerleggen. We moeten zeker ook zelf kijken naar wat wij kunnen doen. Daar kom ik zo meteen ook nog wel eventjes op. Maar binnen welke kaders je tot uitvoering over moet gaan, is wel degelijk relevant om ook te kunnen versnellen in die uitvoering en ook aan de slag te zijn. We zijn ook aan de slag met die plannen. Daar zijn we natuurlijk al eventjes mee bezig. Het gegeven dat die brief er nu ligt, helpt ook om zo meteen daarin te kunnen versnellen. Ik ben er ook heel trots op dat we hier in Noord-Holland nog steeds, samen met zowel de terreinbeherende organisaties als de landbouwpartijen, aan tafel zitten om per gebied te kijken: hoe komen we hier nu van het slot af? En hoe komen we hier nou tot geborgd natuurherstel? Ik zou ook weleens willen dat dat sneller gaat en dat we er al zouden zijn. Maar juist omdat er verschillende schuivende panelen zijn, zowel richting regelgeving als in zicht op financiering, gaat het af en toe zo snel als het gaat. Daarnaast, en dat vind ik ook nog wel goed om te benoemen, als u kijkt naar de kant waar wij uiteraard ook al jaren zelf aan werken en ook hard mee aan het werk zijn, zit hier ook nog wel een capaciteitsvraag. Dus als het bijvoorbeeld gaat om grondverwerving, wat een van de belangrijke punten is, ook binnen natuurontwikkeling, dan is het maar best een schaarse pool van mensen die daar ook de kunde en de kennis voor hebben. Die is niet zo heel breed beschikbaar. Dus we hebben hier ook wel echt een vraagstuk op dat gebied: hoe regelen we nou dat onze eigen capaciteit daarin ook goed op orde is? En dat is ook een vraag waar we met elkaar, denk ik, aandacht voor moeten houden.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Beemsterboer.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. Misschien is het goed om eerst eventjes in te gaan op de laatste inbreng van het CDA, want die vroeg mij welke lezing van mij nou juist was: die op schrift stond of die in de commissie was. Ik denk inderdaad dat wat op schrift staat juist is. Laat ik daarmee beginnen. In de commissie liepen eigenlijk twee verhaallijnen door elkaar en daar ben ik zelf in de eerste plaats schuldig aan, denk ik. Dat ging over de 5,1 miljoen euro voor de RVO-kosten. Die 5,1 miljoen euro is gedekt in de kadernota en dat is een aanvullend budget geweest, opgenomen bij de autonome ontwikkelingen en de technische bijstelling. Dat is hersteld met extra budget. En de 6,7 miljoen euro gaat over het naar voren halen van projecten

in het GLB-NSP, die we voor een deel cofinancieren. Die cofinanciering hebben we naar voren gehaald, omdat we een overschrijding hadden van een aantal inschrijvingen op projecten. Toen hebben we gezegd: ja, we gaan ze niet over twee jaar nog een keer laten inschrijven voor hetzelfde doel. Dan hebben we liever dat het eerder uitgegeven wordt. Daarom hebben we die budgetten naar voren gehaald. Dus daar worden geen- De sector komt niet tekort doordat er in de toekomst projecten niet uitgevoerd kunnen worden, omdat ze ze nu al kunnen uitvoeren.

De **VOORZITTER**: Neemt u uw pasje mee. De heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Het is allemaal niet makkelijk, voorzitter. Even, dat ik het goed begrijp: dat betekent dus dat er geen nieuwe inschrijvingsmogelijkheid is in 2027, 2028 en 2029?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dat heeft de heer Heijnen vrijwel goed. Er zijn nog wel inschrijvingen mogelijk, maar er zijn iets minder inschrijvingen mogelijk. Om het even praktisch te maken: er is een regeling productieve investeringen voor de agrarische sector. Die kunnen dingen doen waar ze ook rendement mee kunnen maken, maar niet geheel. Dus daar wordt een percentage voor gefinancierd. Of niet-productieve of duurzaamheidsinvesteringen. Zo zijn er verschillende investeringen. Als wij daar zeven inschrijvingen op hebben gehad en we kunnen er vijf honoreren, dan kun je tegen die laatste twee zeggen: stel die nog eventjes uit en probeer het volgend jaar nog een keer. Of je kunt zeggen: we nemen die gewoon dit jaar alvast mee, zodat je niet twee keer dezelfde aanvraag hoeft te doen. Dat is gebeurd. Dat betekent niet dat alle middelen weg zijn voor de komende jaren, maar dat een aantal middelen van de komende jaren nu al is uitgegeven om gewoon dubbel werk te voorkomen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank, voorzitter. Fijn dat ik dat kon ophelderen, want er werden terecht vragen over gesteld, vind ik.

Nou, D66. Ik kijk even of ik de juiste volgorde aanhoud, maar ik heb het idee van wel. Ja.

Voorzitter, er werd ook gevraagd naar die stijgende uitvoeringskosten. Die heb ik net voldoende beantwoord, denk ik.

Collega Gielen ging er al even op in dat er ontzettend veel gebeurt op het gebied van stikstof en het landelijk gebied. Wij zijn met een uitgebreide aanpak bezig. Wij hebben opgeschaald in onze ambtelijke organisatie. We zijn het programma natuurherstel en stikstofvermindering nu in de benen aan het zetten. Daar is een groter team voor. De verwachting is ook dat er meer rijksmiddelen voor zijn. Dat we onvoldoende juist hebben ingeschat in welk jaar we die middelen konden uitgeven, wil niet zeggen dat we niet volop bezig zijn om die middelen in te zetten. Want ook ons gaat het aan het hart dat we voor natuurherstel willen zorgen en de vergunningverlening weer op gang willen brengen. Ik denk dat zowel collega Gielen als ik inmiddels ongeveer de helft van onze week daarmee bezig zijn. Dat zegt ook wel ongeveer hoeveel inzet onze organisatie daarop pleegt. Maar inderdaad, dat is niet helemaal in dit jaar, maar voor een deel in het volgende jaar. Inderdaad, niet alle problemen zijn opgelost. Er is gewoon veel te doen in dit vraagstuk.

Even kijken, hoor. In de richting van de Partij van de Arbeid, over de monumenten, waarbij een heel aantal partijen zich aansloot. Ik vind het wel even belangrijk om aan te geven: die 2 miljoen euro is dus niet over. Daar zit niet een potje geld waar we nog iets mee kunnen doen. Ik snap dat dit een aanleiding is voor het gesprek, maar die middelen kunt u niet aanwenden, want die hebben we in de kadernota en straks in de reserve verwerkt en verspreid over de komende jaren, waar ook investeringen tegenover staan. Dat neemt niet weg dat u, denk ik, terecht kunt stellen: voor deze twee monumenten willen we bijzondere aandacht in de komende periode. Zoals u mij en ook de collega's van de organisatie kent, worden wij altijd heel erg enthousiast van ons erfgoed en willen we dat graag in zo goed mogelijke staat houden. Dus wij gaan graag in gesprek met beide initiatiefnemers en met de gemeenten daar. Maar het is wel belangrijk om te benadrukken dat u in uw oproep aan GS uiteindelijk vraagt om daarvoor dekking te zoeken. Die dekking zou dus ook uit een herverdeling van middelen kunnen bestaan. Ik vind het belangrijk om dat nog even te benadrukken.

Ik wacht toch even tot u hiernaartoe bent gegaan.

De **VOORZITTER**: De heer Wallaart. Ik heb ook wat meer tijd. Gaat uw gang.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, dank. Volgens mij heb ik ook in de motie aan het eind van het dictum gezegd: uit beschikbare middelen. Dus ik snap dat dat nog even puzzelen is voor GS, maar ik heb er alle vertrouwen in dat daar iets goeds uit komt. Een ongedekte motie, daar zijn wij niet van.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dank u wel. Daarmee denken we er dus hetzelfde over. Die dekking kan uit een herverdeling van middelen bestaan, of uit andere- Nou ja, dekking of herverdeling.

BBB over de geiten. Daar willen we positief over adviseren aan de Staten. Wij zijn uit voorzorg in 2018 met een geitenstop gekomen. Inmiddels liggen er een RIVM-onderzoek en ook een advies van de Gezondheidsraad, op basis waarvan het kabinet met een wet wil komen om tot 500 meter te komen, op basis van diezelfde voorzorg als die wij oorspronkelijk bij onze geitenstop hebben aangehouden. We vinden het belangrijk om daar een zuivere overweging over te maken, want zowel het risico op schadeclaims vanuit woningbouw [...] Ik laat me ook te snel afleiden, voorzitter. Zowel het risico op schadeclaims vanuit de woningbouw en de geitenhouderijen buiten de 500 meter, nu het voorzorgsbeginsel volgens het Rijk in ieder geval lijkt weg te vallen buiten die zone, als het risico dat het Rijk toch met een andere norm komt dan die nu in een Kamerbrief is aangekondigd, willen we serieus in kaart brengen. Wij denken sowieso dat het verstandig is om dat in kaart te brengen en u in overweging te geven of u op basis van een generieke geitenstop of op basis van een aangepaste geitenstop met een andere zonering wilt komen. Dus die laten we aan de Staten.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, dank u wel, voorzitter. U geeft aan dat u de motie omarmt, een positief advies geeft. Tegelijkertijd wachten we nog op informatie van het Rijk, waarbij er eigenlijk nog best veel onzekerheid en onduidelijkheid is. Vindt u het niet wat prematuur om nu al besluitvorming voor te bereiden? Want dat staat ook in de motie. Dus niet alleen het onderzoek te doen, maar ook al de besluitvorming voor te bereiden. Is dat niet een beetje zonde van de ambtelijke capaciteit?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, wij hebben ons wel te verhouden tot deze nieuwe situatie. Dus we hebben een geitenstop die beperkingen oplegt aan nieuwe vestiging of uitbreiding van geitenhouderijen, maar die ook beperkingen oplegt aan de uitbreiding van woningen binnen een afstand van bestaande geitenhouderijen. Die afstand is nu vaak twee kilometer. Wij hebben die geitenstop ingesteld op basis van het voorzorgsbeginsel. Inmiddels zeggen dus het RIVM, de Gezondheidsraad en het kabinet dat de afstandsnorm voor dat voorzorgsbeginsel 500 meter zou moeten zijn. Als wij een breder areaal, namelijk de hele provincie, aanhouden om datzelfde voorzorgsbeginsel toe te passen, dan zit er wel een risico in het toepassen van het voorzorgsbeginsel. Dat is eigenlijk wat wij ook heel graag uit willen zoeken. Dus we zijn blij met die motie. Daarom adviseren we ook positief, want wij willen ook goed in kaart brengen wat de gevolgen daarvan zijn, wat onze risico's daarbij zijn en wanneer eventueel een beleidswijziging nodig is. We verwachten dat we voldoende informatie hebben bij de eerstvolgende herziening van de Omgevingsverordening. Die is in concept in juni en definitief per 1 januari 2028.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, voorzitter, de gedeputeerde doet nu alsof er een nieuwe situatie is, maar we wachten nog op wetgeving. Mijn zorg zit er een beetje in dat we dat dus helemaal gaan voorbereiden en dat de Kamer dan toch anders besluit. Dat we dan dus eigenlijk een verkeerd perspectief hebben gegeven. Dus het onderzoeksstuk, dat snap ik. Maar dat u ook toezegt dat de wijziging van de Omgevingsverordening wordt voorbereid, dat snap ik niet helemaal.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, twee antwoorden daarop. Het is niet heel ongebruikelijk dat wij acteren op basis van Kamerbrieven. Met ons hele stikstofbeleid spelen we nu ook in op wat er in de Kamerbrief staat, terwijl daarvoor nog wetgeving in voorbereiding is.

Daarnaast, ik moet even denken, hoor. Ik wilde nog iets aangeven. Dat die wetgeving in voorbereiding is – dat wilde ik aangeven – dat er nu in die Kamerbrief staat: we gaan daar 500 meter bij hanteren. Dat is niet een wilde gedachte van het kabinet waarover de Kamer nog een besluit moet nemen. Dat is gebaseerd op wetenschap. Dus wij gaan ervan uit dat die wetenschap juist is en dat het kabinet in zijn Kamerbrief de juiste lijn in heeft gekozen. Maar mocht achteraf blijken dat daar bijvoorbeeld uit zo'n MER toch andere inzichten uit komen, dan zullen we ons daartoe moeten verhouden. Maar we hebben op dit moment geen aanleiding om in te schatten dat het kabinet hier een onjuiste koers heeft uitgezet op basis van de beschikbare wetenschap.

Mevrouw **EGBERS** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat GS geen motie nodig hebben om iets te onderzoeken als er beleid aankomt. Dus daarover hoeft geen misverstand te bestaan. Maar de motie vraagt natuurlijk ook om het al aan te passen in de Omgevingsverordening. Dat lijkt me wel wat prematuur. Bent u het daarmee eens?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, zo heb ik de motie niet gelezen. Wat ik gelezen heb, is: een aanpassing voorbereiden die door de Staten gedaan kan worden, want daar gaat u over, over de wijziging van de Omgevingsverordening die in zou moeten gaan op 1 januari 2028. Dat betekent dat u er in concept in juni 2027 en in definitieve versie waarschijnlijk in november 2027 nog over spreekt en dat er dus nog een inzageperiode mogelijk is. Maar dat het niet mogelijk is, voorzitter, dat er nog een inzageperiode is.

Mevrouw **EGBERS** (PvdD): Maar dat is dan toch wel voordat er duidelijkheid is vanuit de landelijke overheid. Bovendien zegt de minister in haar Kamerbrief ook dat provincies die al een moratorium hebben, verzocht worden om dat in stand te houden. Hoe kijkt u daar dan tegenaan?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dat is natuurlijk spannend voor ons, want dan zegt het kabinet tegen ons: wij constateren dat wij het voorzorgsbeginsel alleen kunnen toepassen binnen een zone van 500 meter en zullen dat doen. Wij bereiden daarvoor een wet voor. Maar wij verwachten wel van de provincies dat er buiten die zonering toch nog een voorzorgsbeginsel wordt toegepast. Dan wordt de onderbouwing van het voorzorgsbeginsel om buiten die afstand voor zowel de woningbouw als de geitenhouderijkant, en trouwens ook andere gevoelige objecten, beperkingen op te leggen, voor ons natuurlijk spannend. Daarmee komt de motivering voor ons voorzorgsbeginsel onder druk te staan. Dat betekent dat we ons daar in elk geval toe zullen moeten verhouden. Dat is, voor zover ik kan lezen, ook waartoe de motie oproept.

De **VOORZITTER**: Heeft u nog een vraag? Ja. Mevrouw Egbers.

Mevrouw **EGBERS** (PvdD): Ja, dan heb ik nog geen antwoord op de vraag wat u doet met de oproep van de minister om de moratoria in stand te houden in de provincies waar dat al het geval is.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, sowieso doen wij niets, want wij bereiden dingen voor de Staten voor en u gaat over dit beleid. Maar wat het kabinet in die zin opschrijft? Houd alstublieft in die negen provincies waar een geitenmoratorium geldt, die geitenmoratoria in stand. En wij – dat staat in die zin erna – willen provincies ook helpen die hun beleid willen aanpassen en alvast willen richten naar de conclusies die het Rijk heeft getrokken. Dus het kabinet doet eigenlijk die oproep: houd het in stand en pas het zo mogelijk aan naar datgene wat wij in voorbereiding hebben. Dat laatste is wat we doen. Dat betekent niet dat er geen geitenmoratorium meer is, maar dat we het aanpassen aan de laatste stand van zowel het RIVM als de Gezondheidsraad en het kabinet.

De **VOORZITTER**: De heer Mülder.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Als u daartoe besluit.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, nee, heel eerlijk. Ik wilde inderdaad graag nog even met u ingaan op de tijdlijn, want volgens mij klopt het niet. We gaan nu ook afwijken van de consultatieronde als we hier voor zullen stemmen. Maar wat ik het allerbelangrijkst vind, buiten dat u niet consequent bent in hoe u altijd met Kamerbrieven omgaat, maar dat even terzijde. En ook de wetenschap die

u hierin aanhaalde. Volgens mij hebben we hier vaker een discussie gehad. Als het rapport u niet uitkwam, dan was dat vooral een nieuw onderzoek waardig. Maar het belangrijkste is eigenlijk dat u al in de tegenwoordige tijd spreekt over dat u een wijziging van het besluit aan het voorbereiden bent en het onderzoekt. Dan is de toezegging eigenlijk al gedaan. Dan heeft de BBB de groeten aan de achterban gedaan. Dan vraag ik me af waarom we hier nog aan het debatteren zijn.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, kijk, wij zijn ons aan het oriënteren op wat er in die kabinetsbrief staat. Er zijn inderdaad ook in onze organisatie wel gesprekken geweest: moeten we daar al een aanpassing op doen? Moeten we een aanpassing voorbereiden? We zijn nog niet zover dat we daar besluiten over genomen hebben. In dat opzicht zien we die motie prima als steun voor waar we op dit moment mee bezig zijn. Maar het is voor ons ook wel heel prettig dat er vanuit de Staten duidelijkheid komt over waar u hiermee naartoe wilt, want wij moeten dit gewoon gaan voorbereiden.

De heer **MÜLDER** (D66): Maar u zegt net zelf dat u deze motie niet leest als een richting waar we naartoe gaan, maar hooguit als het voorbereiden van alle mogelijke richtingen. Dus hoe zegt u dan nu weer dat het een richting is die we gaan geven?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, de richting waartoe de motie in ieder geval oproept, is duidelijkheid te geven bij de volgende herziening van de Omgevingsverordening.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, ik ga me hierop bezinnen.

Mevrouw **EGBERS** (PvdD): Is het theoretisch mogelijk dat u het wel onderzoekt, zonder dat het in 2027 tot een wijziging in de Omgevingsverordening leidt?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Het antwoord is ja.

Mevrouw **EGBERS** (PvdD): Zou u dan ook aan de Staten kunnen adviseren dat de motie aangepast wordt en dat dus niet wordt opgenomen dat het al in de Omgevingsverordening wordt vastgelegd, maar dat het alleen onderzocht wordt?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Nou, voorzitter, de motie roept volgens mij op om de risico's van beide scenario's te inventariseren. Als uit die inventarisatie van het risico van het wel aanpassen van de Omgevingsverordening naar die afstandsnorm van 500 meter blijkt dat wij het risico toch te groot achten, dan zullen we daar natuurlijk gewoon over adviseren.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Was ik bijna vergeten, voorzitter. De Partij voor de Dieren vraagt terecht en heel consequent vanaf het begin van deze periode aandacht voor de wildopvang. In oktober verwachten we dat de besluitvorming hierover in GS zal zijn. Dan bereiden we de subsidieregeling voor op openstelling per 1 januari van komend jaar, zodat de wild-

De **VOORZITTER**: Er is nog een interruptie van mevrouw Van der Helm. Ik wil u adviseren: als u naar de microfoon loopt, kunt u alvast uw kaartje erin stoppen, maar drukt u hem nog niet in. Dan scheelt dat tijd. Gaat uw gang.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Excuus. Het ging nog even over het debat dat u net met de Partij voor de Dieren had. Dat ging over het moratorium. Volgens mij kan de landelijke uitwerking van een wettelijke regeling wel drie tot 3,5 jaar duren. In de motie van de BBB staat om zo spoedig mogelijk de Omgevingsverordening aan te passen. Vindt u dat niet in strijd met elkaar? Want wat is zo spoedig mogelijk provinciaal? Er gaat er wel tijd overheen, maar minder dan drie tot 3,5 jaar.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dank u wel. De Kamerbrief spreekt over twee tot drie jaar. Tweeënhalf, sorry. Tweeënhalf tot drie jaar voor de voorbereiding van zo'n wetstraject. Wij kunnen onze Omgevingsverordening op het eerste moment wijzigen per 1 januari 2028. Dat

betekent dat wij in de tussenliggende jaren een geitenmoratorium hebben in de hele provincie, gebaseerd op het voorzorgsbeginsel, waarbij de motie in elk geval oproept om meer zekerheid te geven over de vraag of dat voorzorgsbeginsel nog op de juiste gronden tot stand is gekomen.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Het gekke is dat de motie dan ook eindigt met dat het geitenmoratorium in stand moet worden gehouden tot de landelijke wetgeving rond is. Dus ben ik een beetje verbaasd dat u deze motie dan toch aanbeveelt, omdat het dan bijna afhangt van wat de landelijke regels zijn. Vindt u deze motie niet een beetje prematuur?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dat zeker niet, want dit is heel actueel. Het laatste onderdeel van het dictum zie ik zo: als de landelijke wetgeving een geitenmoratorium instelt in die zone van 500 meter, laten wij ons eigen moratorium vervallen, zodat de aansprakelijkheid ook wordt verlegd naar het Rijk.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, maar als de landelijke wetgeving niet op orde is, kunt u het niet in laten gaan. Dus ik ben een beetje verbaasd over dit rondzingen van wat kan en wat niet kan, en dat deze motie nog steeds prematuur is. Ik ben verbaasd dat u haar aanbeveelt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Beemsterboer.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, misschien is het goed om dat toch nog even te verduidelijken, voorzitter. Kijk, er is nu een geitenmoratorium in de hele provincie. De oproep van de motie is – en dat gaan we dus nog allemaal uitzoeken, dus het kan ook bij de Omgevingsverordening tot iets anders leiden – om te onderzoeken of dat wordt aangepast in lijn met het RIVM, de Gezondheidsraad en het kabinet, naar die 500 meter. Als dat is aangepast en we weten dat een jaar of twee daarna die wetgeving van het Rijk komt, dan hebben wij een geitenmoratorium binnen de 500 meter en heeft het Rijk een geitenmoratorium binnen 500 meter. Wij vinden het hoogstwaarschijnlijk wel prettig als het Rijk verantwoordelijkheid neemt voor een woningbouwproject dat daar niet blij van wordt, of een geitenhouderij die daar niet blij van wordt en bijvoorbeeld vertragingsschade of andere schade zou claimen. Dan is het prettiger als het Rijk daarin zijn eigen wettelijke verantwoordelijkheid draagt, buiten dat het gewoon boven ons uit gaat dan wanneer dat in eerste instantie nog terugverwijst naar de provincie. Helemaal in de periode dat er al wetgeving is.

Mevrouw **EGBERS** (PvdD): Ik sluit even aan bij wat 50PLUS zegt, want bij onze fractie was ook onduidelijkheid over de laatste bullet van het dictum. Dat zit hem in het woordje ‘aangepaste’. Klopt het dat het woordje ‘aangepaste’ in feite weg moet? Want ik hoor u eigenlijk zeggen dat het huidige moratorium in stand blijft totdat landelijk duidelijk is hoe het zal uitpakken.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, ik vind het een klein beetje spannend worden, want ik heb het idee dat ik nu de motie aan het verdedigen ben. Ja, dat moet u echt even aan de BBB vragen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dit was de bijdrage van de heer Beemsterboer. Dan kijk ik naar gedeputeerde Rommel. […] De heer Beemsterboer nog een- […] We houden het graag even centraal. Dus ik geef nu het woord aan gedeputeerde Rommel. Als de heer Beemsterboer straks in de rebound in de eerste termijn nog een nabrander heeft, dan hoor ik dat graag. Gedeputeerde Rommel, gaat uw gang.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Ja, ik had zo'n beetje drie vragen. Eentje van 50PLUS, mevrouw Van der Helm, u vroeg naar de norm boven de 25 procent. Nou, wij willen graag grip houden op onze financiën en op de investeringen in de toekomst. Daar heeft u het ook al over gehad. Daar gaat u nog een keer over praten. Er is gekeken naar welke indicatoren of kengetallen daarvoor belangrijk zijn. En dat is dus niet alleen die norm van 25 procent, maar ook de schuldquote, de kapitaallasten en de solvabiliteitsratio. Dus wij gaan nu geen voorstel doen omdat de algemene reserve boven die norm van 25 procent uitkomt. We hebben dat geld echt hard nodig om als het ware te sparen voor de investeringen van de toekomst.

Dan de PVV. Ja, ik begrijp het, want de onderbesteding komt iedere keer ook wel weer terug. Maar dit positieve saldo komt niet alleen doordat de plannen later worden uitgevoerd, maar ook door technische bijstellingen, zoals de rente en het dividend, die we ook altijd later doorkrijgen, omdat niet iedereen al gelijk met ons de jaarrekeningen en dergelijke vaststelt. Dus we krijgen veel later bijstellingen en horen dan wat het dividend en de rente zijn. Ja, het klopt: sommige dingen hebben autonome oorzaken van onderbesteding. Uw Staten hebben daarvoor ook al een motie aangenomen en dat zullen we volgend jaar bij de jaarrekening gaan doen. Waar u ook precies naar vroeg: waarom doen die onderbestedingen zich voor? Geef dat ook aan. Dat gaan we vanaf de jaarrekening doen. Dat zal een leerproces zijn, maar we zullen het ook aangeven. Heel veel dingen gebeuren nu wel met uitstel door stikstof en de netcongestie. Maar ja, het kan ook liggen aan de capaciteit of aan het feit dat capaciteit verschoven wordt doordat andere werkzaamheden verricht moeten worden. Maar dat gaan we aangeven.

Dan de opcenten. Ja, ik snap dat u zegt: we krijgen drie keer een verschillend antwoord. Ik vind het ook goed om het even goed voor u op papier te zetten, als u dat ook goed vindt. Maar in zijn algemeenheid heeft het er nu mee te maken dat wij de verhoging van de opcenten in de raming hebben meegenomen alsof die gelijk per 1 januari betaald zou worden. Maar niet iedereen betaalt op hetzelfde moment de motorrijtuigenbelasting. Dus er zit een verschuiving in. Dan krijgen we bij de meicirculaire ook nog een bedrag dat weer een afwijking kan geven. Ook de Belastingdienst komt later met, nou ja, wat zij gezien hebben wat er daadwerkelijk op de rekening is gestort. Het lastige is ook weer dat de opcenten worden doorgerekend in het Provinciefonds, wat het ook weer ingewikkeld maakt. Het wordt makkelijker, want als het goed is, gaan we volgend jaar met een nieuwe berekening van het Provinciefonds werken, waardoor wij ook meer inzicht krijgen in wat voor bedragen we krijgen. Maar het is heel technisch, dus ik zou dat nog even graag voor u allen op papier zetten en dan per mail toesturen. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dat was de eerste termijn.

Dan gaan we naar de tweede termijn. Mevrouw Schneemann van Volt.

Tweede termijn Provinciale Staten

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank, voorzitter. Even kort. De moratoriummoties zijn wat ons betreft allebei overbodig. We zouden het eigenlijk ook raar vinden om de besluitvorming al voor te bereiden, want we willen wachten tot het Rijk met heldere wetgeving komt, zodat we echt perspectief aan de sector kunnen geven en de woningbouw zich hierdoor niet hoeft te laten belemmeren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Mülder van D66.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel. Ook dank voor de antwoorden vanuit GS. Ik denk dat ik weet dat u het allemaal erg belangrijk vindt: het landelijk gebied en alle opgaven die er liggen. Toch had ik liever willen zien dat u geld tekortkwam en ons geld moest vragen, omdat u meer had kunnen doen dan u eigenlijk had willen doen. Dat is een beetje mijn lezing daarvan.

Omtrent de subsidieregeling. Ja, ik denk dat we het hiermee helaas- Of dat het inderdaad is afgedaan. Maar ik wil nog wel zeggen dat ik eigenlijk ook in de commissievergadering geen antwoord heb gekregen op de vraag: als dit inderdaad hogere RVO-kosten zijn, hoe kan het dan dat we ze nergens anders terugzien? Er is nog steeds niemand die daarop heeft geantwoord.

Als laatste zou ik toch echt aan de BBB en ook aan de Partij voor de Dieren willen vragen: houd uw motie aan. Volgens mij is het allang aangekomen bij GS dat we, mocht er iets komen, dan iets gaan doen en dat zij zich daarop gaan voorbereiden. Dan kunnen we het hierbij laten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Wallaart van de Partij van de Arbeid.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, dank. Even kort: met de natuurbrandenmotie stemmen wij mee uiteraard.

Over de geiten: ik heb het debat even aangehoord. Hoewel we begrijpen en er eigenlijk ook best veel vertrouwen in hebben dat GS zich gewoon goed moeten voorbereiden op beleid dat eraan komt uit Den Haag, vind ik het toch een hachelijk avontuur om nu al te zeggen: let's go. Dus wij zullen tegen de motie stemmen, maar dan als consequentie ook tegen de motie van de Partij voor de Dieren, want dat vind ik dan een beetje gelijk oversteken, zogezegd.

Dank trouwens aan deze Staten voor de overweldigende steun voor de monumentenmotie.

Nu we het toch over monumenten hebben, wil ik toch even stilstaan bij het feit dat vandaag een historische dag is. Want voor het allerlaatst zullen in deze Statenzaal leden namens de Partij van de Arbeid het woord voeren. Vanaf volgende maand doen we dat namelijk samen met de collega's van GroenLinks, namens de fractie van PRO. Daarmee komt er een einde aan een onafgebroken aanwezigheid van ruim tachtig jaar in deze zaal. Met hulp van de griffie en vriendelijke mensen van het Noord-Hollands Archief heb ik even gekeken in de notulen, helemaal uit het begin. 22 oktober 1946, de tweede PS-vergadering na de eerste vrije verkiezingen. Er werden toen vooral veel baantjes verdeeld. Wat dat betreft is er niets veranderd in tachtig jaar PvdA. Zo werd PvdA'er en volksonderwijsman Ab de Roos verkozen tot lid van de Raad van Toezicht der Provinciale Bedrijven. Ik kan me alleen maar een voorstelling maken van de sfeer in de zaal bij de net verworven vrijheid in 1946.

Voorzitter, mij viel nog iets op aan deze stukken en dat was dat de PvdA nu de laatste partij in deze zaal is die er toen ook al bij was. Alle andere partijen, de CH, de AR, de KVP, de CPN, die zitten hier niet meer onder die naam. De VVD was nog niet geboren. Ze hadden wel een voorganger, de Partij van de Vrijheid, de PvdV. Kortom, de namen veranderen, maar de politieke tradities leven voort. Wij zijn allemaal schatplichtig aan onze voorgangers. Zo is het ook in deze zaal. Zo zal het ook zijn voor de sociaaldemocratie. Dus dan haal ik hier als laatste nog maar even twee zinnen uit de Internationale aan, als u het goed vindt: ‘Sterft, gij oude vormen en gedachten. De wereld steunt op nieuwe krachten.’ Voorzitter, dank u wel.

[Tafelgeroffel]

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan is nu het woord aan mevrouw Van der Helm van 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dank u, voorzitter. 50PLUS is natuurlijk niet zo'n oude partij, maar we hopen ook zo lang te bestaan als de PvdA dat heeft gedaan. Daar gaan we hard aan werken.

Dank aan de gedeputeerden voor het antwoord op een kleine vraag die ik had. We snappen het. Maar er waren zoveel andere moties die het geld aan het uitdelen waren, dat we dachten ook richting te moeten geven.

De motie Versnelling natuurbranden: sympathiek. Ik begrijp dat de gedeputeerde dat ook vindt. Dus daar zullen wij niet voor gaan liggen en misschien zelf voor gaan stemmen.

De monumentenmotie: ja, ik heb goed gehoord wat de gedeputeerde heeft gezegd. Die gaat met de initiatiefnemers praten. Dus laten we de gedeputeerde tijd geven om het uit te werken.

En dan de motie over het geitenmoratorium. Ik snap waar de fractie van de BBB naartoe wil. Ja, het is eigenlijk een soort aanmoedigingsmotie richting de gedeputeerde, die aangeeft dat hij eraan gaat werken. We zijn daar wat- Ik heb daar wat kritische vragen over gesteld en ook de collega's zijn kritisch. Er komt zelfs een motie. Die gaat ertegenin. Dus misschien moeten we het even aan het college laten om dit verder op te pakken. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Dijkman van de VVD.

Laten we afspreken dat ik voorlopig nog even het woord ‘pasje’ gewoon elke keer noem. Totdat u op een gegeven moment zegt: ‘Voorzitter, alsjeblieft, hou op met dat pasje.’

De heer **DIJKMAN** (VVD): Voorzitter, dank u wel voor het woord. Ja, ik wil me even beperken tot de geitenmoties, om het dan maar zo te zeggen. Ik denk dat het wel heel goed is dat je

vooruitdenkt en vooruit plant en daarmee ook nu voorbereid bent op de toekomst, die al vrij snel begint. Want als je dat niet doet, dan begin je pas op het moment dat je weer een half jaar of een jaar verder bent. Het nadeel daarvan is, en dat zie ik toch echt wel als een crime, dat er heel veel projecten nu in die ring zitten van die twee kilometer, waardoor woningbouw in die sector behoorlijk beperkt kan worden. Ik ken toevallig een concreet project dat echt binnen die 1,6 kilometer ligt. 500 meter zou dus geen probleem zijn en 1,6 wel. Nou wil ik niet zeggen dat je dus niet op die rijkswetgeving moet wachten. Dat is evident. Uiteindelijk gaat die wel prevaleren, dat is evident. Maar ik denk wel dat het belangrijk is dat we nu een signaal afgeven dat het goed is om die risico's en die wetten voor te bereiden voor het moment dat het daadwerkelijk nodig is. Dank u wel.

Mevrouw **EGBERS** (PvdD): Voorzitter, heeft de heer Dijkman het ook over nieuwvestiging van geitenhouderijen eventueel, om meer kans te geven?

De heer **DIJKMAN** (VVD): Voorzitter, ik beoordeel eigenlijk alleen maar dit dossier zoals dat is voorgelegd door de BBB enerzijds, maar anderzijds vanuit onze partijpolitiek. Het strookt gewoon vaak met plannen die er worden gemaakt. Ik ga het niet- In mijn perspectief gaat het nu niet direct om nieuwe geitenboerderijen en vestiging. Het gaat er bij mij om dat er nu projecten vastlopen, met name in de woningbouw, als gevolg van deze, laten we zeggen, verouderde wetgeving die er nu is. Ik vind het heel belangrijk dat er dus alvast door het college gewerkt wordt aan de nieuwe wetgeving. Dank u wel.

Mevrouw **EGBERS** (PvdD): Dan wil ik u er toch even op attent maken dat, stel dat het in de omgevingsverordening wordt opgenomen en dat er ergens een nieuwvestiging van een geitenhouderij komt, dit vervolgens betekent dat in een straal van 500 meter ook geen woningbouw kan plaatsvinden. Dus ik vraag me af of iedereen dat op zijn netvlies heeft, de VVD ook, want dat lijkt me een belangrijk punt.

De heer **DIJKMAN** (VVD): Ik denk dat dit zeker een belangrijk punt is en dat dit soort dingen dus ook gewoon prima door het college kunnen worden onderzocht. Die risico's kunnen worden afgewogen.

De **VOORZITTER**: Vergeet uw pasje niet, mevrouw- U heeft uw pasje. Ja. De heer Dijkman ook.

Dan geef ik het woord aan mevrouw De Sain van de BBB.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Dank u wel, voorzitter. We hebben een interessante discussie hier en ik snap dat het ingewikkeld en lastig is. Ik wil jullie hierbij dan tegemoetkomen door de laatste bullet te laten vallen en in die zin dan een aangepaste motie in te dienen. Dan wil ik voor de zekerheid, en ook voor mevrouw Van der Helm, benadrukken dat het gaat om het onderzoek. Wat gaat er gebeuren als we het moratorium in stand houden? Wat gaat er gebeuren als we het moratorium aanpassen naar die 500 meter? Wat zijn de financiële gevolgen als wij door een geitenhouderij een rechtszaak krijgen? Wie is in welke situatie verantwoordelijk, zowel juridisch als financieel? En dat zouden wij graag uitgezocht willen hebben. Die boodschap willen wij middels deze motie meegeven aan GS, om dat uit te werken. Dan voor de duidelijkheid: als dit op papier staat en de mogelijkheden zijn uitgewerkt, dan wordt dat hier nog uitgebreid met elkaar besproken. Dus dit is nog geen vaststelling van het besluit. Dit is alleen het aansporen tot onderzoek en kijken wat de gevolgen zijn, de voor- en de nadelen. Dat wil ik middels deze motie graag bewerkstelligen. Dat was mijn tweede termijn, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dat snap ik. U krijgt nog een interruptie, maar wellicht is het goed dat u, voordat ik straks de beraadslagingen ga afsluiten, de gewijzigde motie indient, met het dictum zoals het moet worden, zodat dat ook bij alle Statenleden bekend is. Dus dat betekent dat ik straks, voordat ik dit agendapunt ga afhameren, u nog even in de gelegenheid stel om het dictum van de gewijzigde motie voor te lezen, zodat die ook als gewijzigde motie wordt meegenomen in deze beraadslagingen. Maar eerst een interruptie. Mevrouw Schneemann.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, dank, voorzitter. Even voor de helderheid: de laatste bullet gaat er dan dus uit. Dus het in stand laten tot het ingaan van de landelijke wetgeving, dat gaat er dan uit. Maar de wijziging wordt dus wel voorbereid?

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Wij gaan dat onderzoeken en dat zou je kunnen opvatten als een wijziging. Die komt dan nog een keer in PS, zodat we er dan over beslissen of we ermee akkoord zijn, ja of nee.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Maar dan is het misschien handig om de eerste bullet ook aan te passen, want daar staat: een wijziging van de omgevingsverordening voor te bereiden.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ja, wijzigen, onderzoeken of informeren? Ja, het is een beetje peanuts, naar mijn idee, want volgens mij gaat het erom dat we gaan kijken en onderzoeken wat wel en niet mogelijk is. Die wijzigingen, zover zijn we nog niet. Weet je, we gaan het allemaal inventariseren.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Schneemann. Graag via de voorzitter.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Dan kan het woord 'wijziging' er dus ook uit. Want als het voor u om het even is, dan kunnen we dus gewoon een onderzoek doen en hoeft het geen wijziging te zijn.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ik ga daar nu geen ja of nee op zeggen. Ik ga er even op zitten kauwen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Alberts. Even kijken of het pasje werkt. Gaat uw gang.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Nou heb ik daarnet – dank u wel, voorzitter – de gedeputeerde horen zeggen dat hij dit allemaal gaat doen. Waarom nou een motie indienen die vraagt: gaat u het doen?

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ja, ik moet wel het knopje indrukken. Misschien kan de gedeputeerde zo meteen daadwerkelijk de toezegging doen dat hij dit inderdaad gaat doen. Maar ik heb hem ook horen zeggen dat dit ondersteunend is aan zijn beleid.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, dat snap ik, dat de gedeputeerde dat zegt. Tja. Maar u heeft toch ook het hele verhaal nu gehoord? Het komt eraan. Het Rijk is bezig. Het komt eraan, want wij gaan niet verrast worden. Wij willen op een gegeven moment gewoon klaarstaan. Nou, een beetje fatsoenlijk bestuur doet dat ook. Dus wat is er nou nieuw als u die motie aangenomen krijgt?

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Dat het zwart-op-wit staat dat het gaat gebeuren.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Nou, nog één ding, hoor. Volgens mij wordt dit allemaal genotuleerd wat wij vandaag doen. Ik weet dat als je notuleert, dat het op enig moment zwart-op-wit komt te staan. Volgens mij staat het al zwart-op-wit. Ik ben klaar.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Hoor ik mevrouw De Sain zeggen dat ze aan haar eigen gedeputeerde twijfelt? Want hij heeft een toezegging gedaan dat hij ermee bezig is.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nee, ik twijfel zeker niet aan een van deze vier mensen hier, voor u links van mij, rechts naast mij. Soms geeft een motie wat meer comfort. Dat is het.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Nou, voorzitter, misschien geeft dat mevrouw De Sain comfort, maar wij hebben allemaal gehoord wat de gedeputeerde zegt. Ik moet hem op zijn blauwe ogen – als hij die heeft – vertrouwen en ik moet hem die tijd gunnen. Dus ik vraag aan u, mevrouw De Sain: gunt u hem ook de tijd om het uit te werken? Want ik heb hem goed gehoord.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ik neem uw woorden ter harte, mevrouw Van der Helm.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Egbers van de Partij voor de Dieren.

Dan ga ik naar mevrouw Bezaan van de PVV. Nee. De heer Heijnen van het CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank. Misschien ook nog even kort over de moties rondom het geitenmoratorium. Eigenlijk vond ik dat de uitleg die de gedeputeerde gaf, precies was zoals het volgens mij moest zijn. Dan wel met een aangepaste motie of zonder aangepaste motie. Volgens mij is het ook gewoon de mores als de gedeputeerde zegt: als ik uw motie als dusdanig mag interpreteren, dan ben je er eigenlijk volgens mij ook. Volgens mij is het belangrijk dat er na lange tijd van onzekerheid helderheid komt voor de geitenhouders, dat we helderheid hebben voor een aantal woningbouwprojecten en andere projecten en wat daar wel en niet mag in de toekomst. Volgen wij het Rijk en zorgen wij dat, als het Rijk zijn definitieve keuzes heeft gemaakt, wij als provincie niet nog een jaar of anderhalf jaar nodig hebben om ook nog eens tot aanpassingen te komen, maar dat wij daar direct voor klaarstaan. Dat was volgens mij precies wat de gedeputeerde zei. Nou ja, volgens mij ben je er daarmee ook, los van wat er in allerlei moties staat. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik hoorde geen vraag meer voor gedeputeerde Gielen of Rommel, maar misschien kan gedeputeerde Beemsterboer nog iets toevoegen in de tweede termijn.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten
Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank, voorzitter. Twee dingetjes. Even richting D66 over die hogere RVO-kosten: of er ook andere regelingen bekend zijn? Die zijn ons niet bekend. Het is altijd heel spannend om dat te zeggen, want je weet maar nooit of er toch nog ergens iets loopt. Maar we hebben het nog even nagekeken. Die zijn ons niet bekend.

En dan, met betrekking tot de geitenhouderij. Het is duidelijk wat er speelt. Het is duidelijk dat het ook een financieel-juridisch risico voor de provincie kan inhouden als we hier geen wijziging van de Omgevingsverordening voorbereiden. Daarom kan ik u toezeggen dat we dat voorbereiden en dat, als dat niet mogelijk blijkt te zijn, wij dan uitleggen waarom het niet mogelijk is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat was het einde van de tweede termijn van GS en ik geef nu het woord aan mevrouw De Sain van de BBB.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Dank u wel, voorzitter. Dan gaan we nu de motie intrekken. Dank u wel.

Motie 100 'Geitenhouderij afstandsnorm 500 meter' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we nu de beraadslagingen over dit agendapunt afronden. Als ik ze afrond, kunnen er dus ook geen aangepaste of nieuwe moties meer worden ingediend. Ik kijk even of alle moties die ingediend zijn overeind blijven. Ik zie beweging bij de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **EGBERS** (PvdD): Dan trekken wij onze motie ook in.

Motie 101 'In de pas lopen met landelijke regelgeving geitenhouderijen' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dat was mevrouw Egbers van de Partij voor de Dieren. Dat betekent dat twee moties zijn ingetrokken: één ingediend door de BBB en de andere door de Partij voor de Dieren, betreffende de geitenhouderijen.

Ik kijk nog één keer rond. Zo niet, dan zijn nu de beraadslagingen over dit agendapunt gesloten en gaan we daar straks, na afloop van de vergadering, over stemmen. Dat was agendapunt zeven.

De discussie wordt gesloten.

De **VOORZITTER**: Heeft u behoefte aan een korte pauze of zegt u: we kunnen doorgaan naar agendapunt acht? Dan gaan we tot 15.15 uur pauzeren. Ik schors de vergadering.

Schorsing van 15.03 uur tot 15.20 uur.

De **VOORZITTER**: Mag ik de Statenleden verzoeken wederom te gaan zitten? Ik heropen de vergadering.

8 Wijzigingsbesluit Legesverordening Noord-Holland 2026 (VD 46-2026).

De **VOORZITTER**: We zijn aangekomen- Stilte, graag. We zijn aangekomen bij agendapunt 8. Dat is het wijzigingsbesluit Legesverordening Noord-Holland 2026, voordracht 46. Dit gaat over de legesverordening van dit jaar en de bijbehorende tarieventabel. Het neemt ook de uitzondering op de legesplicht voor activiteiten voor beheer en schadebestrijding in Natura 2000-gebieden opnieuw in de verordening op. Die uitzondering was met de inwerkingtreding van de Omgevingswet, zonder nadere toelichting, in de Legesverordening Noord-Holland vervallen. Dat wordt hersteld. Daarnaast past het wijzigingsbesluit de verordening aan op de al vastgestelde Beleidsregel tegemoetkoming faunaschade Noord-Holland 2025.

Het is besproken in de Commissie Bestuur. Er zijn twee kernpunten naar voren gekomen. In het voorstel werd de inhoudelijke en financiële toelichting een beetje gemist. Er is een aanvullend memo van GS bij de stukken gepubliceerd. Besproken is of de legesvrijstelling nodig is om voldoende schadegegevens te verzamelen voor faunabeheerplannen en of er alternatieve, laagdrempelige manieren ontwikkeld kunnen worden.

De volgende sprekers hebben zich gemeld: mevrouw Schneemann van Volt, de heer Nijkamp van 50PLUS, de heer Valk van de BBB, mevrouw Uiterwijk van JA21, de heer Wallaart van de Partij van de Arbeid, de heer Heijnen van het CDA, Statenlid Karar van de Partij voor de Dieren. Nou, dat is niet goed. Vonck. Mevrouw Vonck. Statenlid Vonck. Excuses. Ik zag dat er Karar stond. Het lijkt er wel een beetje op, ja. Het is geschreven: Partij voor de Dieren. En mevrouw Poot van de VVD. Ik geef het woord aan mevrouw Schneemann van Volt. Vergeet uw pasje niet.

Eerste termijn Provinciale Staten

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank, voorzitter. Na de commissie snappen we waarom GS de leges voor dit specifieke onderdeel van de faunaschade willen schrappen. De taxaties dienen namelijk ter gegevensverzameling en zorgen dat we als provincie weten welk dier welke schade aanricht. Hoewel Volt snapt dat dit op dit moment de klassieke manier is, met een taxateur die langsgaat, denken we dat dit in de toekomst een stuk makkelijker kan. De wereld om ons heen verandert zo snel, met nieuwe technieken – AI, drones en andere vormen van digitalisering – dat we willen onderzoeken hoe we die kunnen inzetten om onze datavoorziening op orde te krijgen. Daarom dienen we vandaag een motie in, samen met de VVD, het CDA, JA21 en de BBB, met het volgende dictum: roept GS op om aan het IPO te vragen om samen met BIJ12 te onderzoeken hoe digitale technieken kunnen helpen om faunaschade in alle provincies, en specifiek in Noord-Holland, vast te leggen; hierbij te denken aan beelden van drones, eigen foto's of satellieten en het automatisch beoordelen van die beelden; onderzoeken of deze technieken taxateurs kunnen ondersteunen en vervangen en hierover terug te koppelen aan Provinciale Staten. Dank u wel.

Motie 102-5 oktober 2026
Digitale technieken bij het meten van faunaschade

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 5 oktober 2026.
Constaterende dat:

- *De provincie voorstelt om geen leges te heffen bij aanvragen voor schade door bepaalde diersoorten waarvoor geen vergoeding mogelijk is;*
- *Taxateurs deze schade vastleggen, wat geld kost en gegevens oplevert voor het faunabeheer.*

Overwegende dat:

- *De provincie betrouwbare gegevens nodig heeft over waar schade ontstaat, hoe groot die is en welke dieren de schade veroorzaken, om besluiten over faunabeheer ook juridisch goed te onderbouwen;*
- *Nieuwe technieken in de toekomst kunnen helpen om deze gegevens te verzamelen en dit op termijn mogelijk goedkoper te doen;*
- *Een overgangsperiode, waarbij meerdere methodes elkaar overlappen, gebruikt zou kunnen worden om tot betrouwbare resultaten te komen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om aan het IPO te vragen, om samen met BIJ12, te onderzoeken hoe digitale technieken kunnen helpen om faunaschade in alle provincies, en specifiek in Noord-Holland, vast te leggen;*
- *Hierbij te denken aan beelden van drones, eigen foto's of satellieten en het automatisch beoordelen van die beelden. Onderzoek of deze technieken taxateurs kunnen ondersteunen en vervangen;*
- *Hierover terug te koppelen aan Provinciale Staten.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Julia Schneemann (Volt), Vincent Valk (BBB), Dennis Heijnen (CDA), Kelly Uiterwijk (JA21) en Laura Ouderkerken (VVD).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Met het voorlezen van het dictum is uw motie, die mede-indieners heeft, toegevoegd aan de beraadslagingen van vandaag.

Dan geef ik het woord aan de heer Nijkamp van 50PLUS.

De heer **NIJKAMP** (50PLUS): Dank, voorzitter. Wij steunen dit voorstel, want het is redelijk om geen leges te heffen bij schade door soorten waarvoor de beleidsregel geen tegemoetkoming kent. Ook herstel van de Natura 2000-vrijstelling is logisch.

Echter, twee dingen willen we wel helder krijgen. Eén: kan de gedeputeerde bevestigen dat het doel het schadebeeld voor faunabeheerplannen is? En twee: kan de gedeputeerde toezeggen dat er na twee jaar wordt geëvalueerd, met het aantal aanvragen en de gederfde leges als criteria? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Valk van de BBB.

De heer **VALK** (BBB): Dank u wel, voorzitter. Goed faunabeheer begint bij goed beleid. Goed beleid kunnen we alleen maken op basis van voldoende feiten en data. Juist daar zit op dit moment een probleem. Schade wordt niet altijd gemeld, zeker niet wanneer vooraf al duidelijk is dat er geen vergoeding tegenover staat. De 300 euro aan legeskosten vormt daarbij dus een extra drempel. Schade die niet wordt gemeld, komt dus ook niet in de cijfers terecht. Daarom steunt de BBB het schrappen van deze legeskosten. We hopen daarmee dat meer schades daadwerkelijk worden gemeld. Want hoe beter we weten waar de schade ontstaat, hoe groot de schade is en welke diersoorten die veroorzaken, hoe beter we het faunabeheer kunnen onderbouwen. Meer meldingen en taxaties kunnen natuurlijk tot hogere uitvoeringskosten leiden. Daarom steunt de BBB ook de motie van Volt om bij het IPO op te roepen tot onderzoek – niet alleen voor Noord-Holland, maar voor alle provincies – om te kijken hoe digitalisering en AI ons kunnen helpen om het proces efficiënter en goedkoper te maken. Daarbij is het voor ons wel belangrijk dat we blijven aansluiten bij de bestaande werkwijze van BIJ12. De BBB zal dus voor de voordracht stemmen en we hebben de motie mede ingediend. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dan is mevrouw Uiterwijk van JA21 aan de beurt.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Dat is even wennen, want de microfoon is wat langer, dus de tafel moet lager. Oké. Ja, voorzitter, wij waren in de commissie nog een beetje verbaasd over waarom je eigenlijk een vrijstelling zou geven voor het melden van schade die per definitie niet vergoed gaat worden. Wij dachten eigenlijk: het is allemaal onnodig extra werk. Maar toen begrepen wij van de gedeputeerde dat dat te maken heeft met het feit dat de provincie een volledig

informatiebeeld moet hebben. En dan begrijpen we die stimulans ook wel, door die leges kwijt te schelden. Maar wel vragen wij ons af of dit voldoende stimulans zal zijn voor agrariërs en anderen om schade te gaan melden waarvan je weet dat die niet vergoed wordt, want je moet toch de handeling verrichten, de moeite nemen om het te gaan melden. En daarom zijn we ook benieuwd of er, naast het kwijtschelden van de leges, andere laagdrempelige manieren zijn om dat melden te verhogen. Bijvoorbeeld door het makkelijker te maken, dat je online een simpele melding kunt doen, in plaats van dat je een heel proces hoeft te doorlopen. Dus daar hoor ik nog graag een reflectie op van GS.

In de tussentijd zullen wij de motie die Volt heeft ingediend ook mede indienen. Wij denken dat het goed is om te kijken of digitalisering en AI daarbij kunnen ondersteunen om die schade goed en makkelijk in beeld te brengen, waarbij het mogelijk is dat ook de kosten en het proces wat makkelijker kunnen gaan verlopen. Dus die dienen we mede in.

En we hopen toch vooral in de toekomst dat we een zo laagdrempelig mogelijke manier van melden weten te realiseren, als het informatiebeeld zo belangrijk is. En daarvoor is de legesverordening niet per se het enige instrument waarbij sturing mogelijk is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Wallaart van de Partij van de Arbeid.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, dank. Leges moeten kostendekkend zijn, tenzij er een goede reden is om daarvan af te zien. Daarvan waren we in het geval van de schadetaxaties niet geheel overtuigd in de commissievergadering. Mevrouw Uiterwijk sprak haar twijfels ook al uit. Het voelt toch een beetje alsof je streeft naar een soort totaaloverzicht van schade veroorzaakt door soorten waarvoor je nooit vergoeding krijgt, dat voelt toch een beetje als een soort werkverschaffing. De schriftelijke toelichting dat het nodig is voor de ontwikkeling van nieuw faunabeleid vinden we evenmin erg overtuigend. Ik denk dat, als je het faunabeleid goed wilt onderbouwen, dat vast goedkoper kan. Met goed onderzoek en steekproeven hoef je niet een soort totaaloverzicht te hebben van iedere denkbare schade. En bovendien vind ik het ook heel erg nauw om voor faunabeleid alleen maar te kijken naar schade. Dat zou ook moeten gaan over ecologie. Dan blijft eigenlijk nog één ding over, en dat is dat we ons niet zouden moeten willen onttrekken aan de werkwijze van BIJ12. Nou, dat is dan wel een steekhoudend argument. Ook geen reden meer om hier een alleingang te doen. Dus vooruit dan maar, zeggen wij als fractie.

Eén toezegging zou ik wel graag willen hebben. Kunnen GS wel jaarlijks rapporteren hoeveel taxaties, à 300 euro per stuk, er uitgevoerd zijn? Dat zou ik wel fijn vinden om er een beetje grip op te houden.

De heer **VALK** (BBB): Ja, dank u wel. U zegt net: het moet ook over ecologie gaan. Maar als dieren schade toebrengen aan allerlei gewassen, dan heeft het toch ook met ecologie te maken? En dan wil je toch die inzichten hebben: hoeveel schade hebben we nou?

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, ik ben er altijd voor om zo veel mogelijk inzicht in ecologie te hebben. Dus ik ben ook helemaal niet tegen het onderzoeken van hoeveel schade wordt aangericht. Ik vind het gewoon een beetje over the top dat we hier naar een soort honderd procent van alle schades moeten laten taxeren. Dat vind ik een beetje te veel van het goede. Je kunt best met wat minder dikdoenerij een heel aardig beeld krijgen van hoe het in elkaar zit.

De heer **VALK** (BBB): Ja, voorzitter. Kijk, als we nu naar de houtduif kijken: daar hebben we heel lang helemaal niets aan gedaan. Op een gegeven moment was die schade weer zomaar zeven à acht miljoen. En nu mogen we de dieren bejagen. Dan is het toch ook logisch dat we zeggen: we willen wel in kaart brengen hoe groot de schade is. Want hoelang moeten we nog bejagen? Is het dan nog wel nodig? Dat zijn ook vragen die daaruit voortkomen. Bent u dat met me eens?

De heer **WALLAART** (PvdA): Nou, voorzitter, niet meteen. De houtduif is juist zo'n voorbeeld van een diersoort waarvoor we eigenlijk never nooit vergoeding gaven. Alleen toen dat faunabeheerplan voor de houtduif onderuitging, kwamen er ineens schademeldingen. Ja, dat is hoe het systeem werkt. Dat zit er meer in dat dat systeem daar een soort bug had, of een soort hick-up, dan dat het met het inzicht in de schades te maken had.

De heer **VALK** (BBB): Ja, een laatste opmerking daarover. Als je die schades niet weet, dan weet je ook niet of je op het dier kunt blijven bejagen. En dan zul je weer zeggen: nou ja, we weten niet hoeveel schade er is, dus we bejagen maar niet meer. En dan hebben we weer zeven miljoen schade. Dan span je elke keer het paard achter de wagen, om in mijn termen te blijven.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, altijd mooi als de heer Valk met een vergelijking uit de paardensport komt. En daar kan hij natuurlijk met recht over meepraten. Ja, ik denk dat het hier gaat over soorten – de heer Valk zegt het eigenlijk ook wel terecht – die eigenlijk altijd bejaagd kunnen worden. En in zoverre is dat faunabeheerplan voor deze soorten ook een beetje, nou ja, hoe zeg ik dit nou eerbiedig, een soort verplicht nummer, zonder dat er echt heel veel beleid op zit. Ik heb weleens gezegd: het Faunabeheerplan Algemeen Bejaagbare Soorten is een fauna-non-beheerplan. En daarom blijf ik erbij dat ik het overdreven vind. Maar we steunen de voorgestelde wijziging met het oog op: laten we ons niet onttrekken aan de gezamenlijkheid van het IPO. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Heijnen van het CDA.

Meneer Heijnen, vergeet u uw pasje misschien? Nu is het toch wel fijn dat het niet van uw spreektijd afgaat.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, zo ziet u: zonder uw herinnering gaat het niet goed.

Ik had eigenlijk van de heer Wallaart, die volgens mij net al afscheid had genomen van de Staten als Statenlid van de Partij van de Arbeid en nu toch weer terugkomt, gehoopt op de volgende twee zinnen uit de Internationale. Maar wellicht, als u straks in de tweede termijn komt, leren we aan het eind van vandaag het hele lied nog.

Voorzitter, net als vele andere partijen hadden wij in de commissie vragen over de inhoudelijke en financiële toelichting op het voorstel tot vrijstelling van leges bij taxatieaanvragen voor faunaschade die niet wordt vergoed. De beantwoording van de gedeputeerde was daarbij helder. En wij danken ook voor de nagezonden memo.

Naar aanleiding van die discussie blijft inderdaad wel de vraag of de hoogte van de faunaschade in sommige gevallen niet efficiënter kan worden bepaald, bijvoorbeeld door de inzet van moderne middelen waar dat kan. De motie van Volt, die oproept tot een onderzoek op dit punt, dienen wij dan ook graag mede in. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Vonck van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **VONCK** (PvdD): Ja, dank u, voorzitter. Ik weet niet of dit helemaal goed gaat, maar oké, misschien toch ook even naar beneden voor ik ga praten.

Ja, dank voor de aanvullende memo waarin wordt uitgelegd wat nu de achterliggende reden is voor het voorstel om geen leges te heffen. Onze fractie ziet dit als een experiment en alleen de tijd zal leren of dit het aantal aanvragen voor taxaties zal stimuleren. We zien dan ook graag volgend jaar een evaluatie van deze nieuwe aanpak.

We steunen de motie van Volt om in de tussentijd op zoek te gaan naar een effectieve en hopelijk minder kostbare digitale methode van dataverzameling, die dan nog als bijkomend voordeel heeft dat je meteen het verdwijnen van slootjes en het gebruik van glyfosaat kunt detecteren. Interessant ook wat de Partij van de Arbeid zei over het gebruik van die data voor inzicht in de ecologie. En het zou mooi zijn als het onderzoek met deze opties ook rekening zou kunnen houden.

Overigens, een beetje terzijde, maar misschien is dit nu het goede moment. Wat betreft het huidige beleid van de provincie, het jaarlijks doden van honderdduizend ganzen, krijgen wij als Partij voor de Dieren veel signalen van betrokkenen dat dit veel te kort door de bocht is en niet met feiten is onderbouwd. Ik maak graag van de gelegenheid gebruik om aan te kondigen dat wij in februari komen met een alternatief ganzenplan en daarvoor een gelijknamig symposium zullen

organiseren, met experts en met concrete oplossingen die goed zijn voor dieren, burgers, boeren en voor de schatkist van Noord-Holland. Dank u.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Poot van de VVD.

Mevrouw **POOT** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Met de toelichting van de gedeputeerde in de commissie kunnen wij akkoord gaan met de wijziging van de legesverordening. En om ervoor te zorgen dat de taxaties hopelijk in de toekomst wat efficiënter uitgevoerd kunnen worden, dienen wij graag de motie van Volt hierover mede in. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat waren de sprekers vanuit Provinciale Staten in de eerste termijn.

Dan kijk ik naar het college en ik denk eerlijk gezegd dat ik alleen vragen heb gehoord vanuit de portefeuille van de heer Beemsterboer. Gaat uw gang. Heeft u uw pasje bij u? U moet hem wel hier laten, straks.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten
Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dat was exact waar ik me zorgen over maakte toen ik hem in mijn binnenzak stopte.

De **VOORZITTER**: Ik ga u straks allemaal fouilleren. Er gaat hier niemand de zaal uit met een pasje. Dat u dat weet.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja. Ja. Maar ik was hem niet vergeten. Daar was ik al heel trots op.

Even kijken hoor. De motie van Volt over de gegevensverzameling. Ik kan u denk ik een beetje blij maken, want in opdracht van het IPO is BIJ12 al bezig met dat onderzoek of daar meer mogelijk is. Nou leeft het geluid wel heel breed in de Staten, dus ik ben even aan het zoeken naar- Ik zal er in ieder geval voor zorgen dat dit geluid vanuit onze Staten ook duidelijk wordt overgebracht naar het IPO en BIJ12, zodat zij er ook kennis van hebben dat wij hier sterk hechten aan het onderzoek dat dus al loopt. Dank voor de motie in ieder geval. Het is volgens mij heel nuttig om dat te onderzoeken.

Even kijken. 50PLUS vroeg of het doel is het schadebeeld voor de faunabeheerplannen beter te krijgen. Het antwoord daarop is ja.

En of we om de twee jaar willen evalueren. Daarop is het antwoord ook ja. En daarmee geef ik meteen antwoord richting de Partij voor de Dieren, want die vroeg om ieder jaar. Maar wij hebben eerder schriftelijk toegezegd om de twee jaar te evalueren. Dus daar wil ik graag bij blijven.

JA21 vroeg of die meldingen niet eenvoudiger kunnen, bijvoorbeeld online. Het is wel onderdeel van de onderzoeksagenda van BIJ12 om te kijken of die meldingen eenvoudiger kunnen. Dat kan op dit moment nog niet. Dat hangt ook heel erg samen met de juridisch solide onderbouwing die je nodig hebt voor een faunabeheerplan. Dus er is nu nog geen route om op een andere manier vast te kunnen stellen welke schade door welk dier op welk perceel heeft plaatsgevonden, op zo'n manier dat het in juridische procedures ook gebruikt kan worden. Maar er wordt dus wel onderzoek naar gedaan.

Even kijken. De Partij van de Arbeid vroeg of we jaarlijks kunnen rapporteren. Dat is wel weer iets anders dan jaarlijks evalueren. Het rapporteren gaat over hoeveel taxaties er nu zijn gedaan en daar informeren we u op dit moment ook al jaarlijks over. Dus dat zullen we blijven doen.

En verder is het een hele discussie geweest, denk ik. En dan heb ik alle vragen beantwoord. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: We gaan even kijken. Is er behoefte aan een tweede termijn? De heer Nijkamp? Nee. Meneer Valk? Mevrouw Uiterwijk? De heer Wallaart? De heer Heijnen? Mevrouw Vonck? Mevrouw Poot?

Er is één motie ingediend. Dan kunnen wij aan het einde van de beraadslagingen over dit agendapunt komen. En dan kunnen, zoals u weet, na het afsluiten van dit agendapunt geen wijzigingen of aangepaste of nieuwe moties en amendementen meer worden ingediend. Ik kijk nog één keer rond. Nee. Dan zijn de beraadslagingen over dit agendapunt nu afgerond. Stemming later op de agenda.

De discussie wordt gesloten.

8.a (punt 6.a) Treffen gemeenschappelijke regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (UNO) t.b.v. de Nationale Database Flora en Fauna (VD 56-2026).

De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij de onthamerde stukken. Het eerste is stuk 6.a. Dat was het oorspronkelijke stuk 6.a op de agenda. Het betreft de gemeenschappelijke regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving ten behoeve van de Nationale Database Flora en Fauna, voordracht 56. Twaalf provincies zitten nu in zo'n proces om de gemeenschappelijke regeling Uitvoeringstaken op te richten voor de uitvoering. In januari 2026 hebben Provinciale Staten hun zienswijze kenbaar gemaakt. Die is voorzien van een reactie en waar nodig is ook de gemeenschappelijke regeling gewijzigd. En nu vragen GS aan Provinciale Staten toestemming om die gemeenschappelijke regeling Uitvoeringstaken te mogen treffen.

Er zijn wat zorgen geuit bij de commissie en voor dit agendapunt heeft zich één spreker aangemeld. Dat is mevrouw Van der Helm van 50PLUS en die geef ik nu het woord in de eerste termijn.

En neemt u uw pasje mee, alstublieft. Ik moet het toch-

Eerste termijn Provinciale Staten
Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dank u, voorzitter. Er gaat wel veel tijd zitten in dat pasje mee, pasje af. Maar goed.

U heeft het al een beetje samengevat, over de Commissie Landelijk Gebied waar we op 14 september ook onze zorgen hadden uitgesproken. En, ja, wij hebben toch gemeend om dit te onthameren. Wij willen nadrukkelijk als Provinciale Staten toch wat eerder dan alleen bij de begroting geïnformeerd worden, zodat we GS wat meer kunnen ondersteunen om dit mee te nemen naar de UNO. Moet ik het dictum helemaal voorlezen?

De **VOORZITTER**: Zeker.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Verzoeken Gedeputeerde Staten Provinciale Staten vooraf te informeren en in de gelegenheid te stellen om zich uit te spreken over het voornemen van GS om bij besluitvorming binnen de UNO in te stemmen met uitbreiding van taken buiten het beheer van de NDFF of met een hogere bijdrage van Noord-Holland dan de huidige beheerskosten plus indexatie; jaarlijks bij de begroting inzicht te geven in de bijdrage van Noord-Holland aan de UNO en de ontwikkeling hiervan, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 103-5 oktober 2026
Grip van Provinciale Staten op de UNO

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 5 oktober 2026.
Constaterende dat:
- *Meerdere fracties in de commissie Landelijk Gebied van 14 september zorgen uitten over de kosten en de mogelijke uitbreiding van taken van de gemeenschappelijke regeling UNO;*
- *GS aangaven dat de bijdrage van Noord-Holland via de provinciale begroting loopt en dat een uitbreiding van taken in overleg met Provinciale Staten gebeurt;*
- *GS een kostenplafond hebben afgewezen, mede vanwege open data.*

Overwegende dat:
- *Provinciale Staten tijdig invloed willen houden op taken en kosten van de UNO, ook buiten het moment van de begroting.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Provinciale Staten vooraf te informeren en in de gelegenheid te stellen om zich uit te spreken over het voornemen van GS om bij besluitvorming binnen de UNO in te stemmen met uitbreiding van taken buiten het beheer van de NDFF of met een hogere bijdrage van Noord-Holland dan de huidige beheerkosten plus indexatie;*
- *Jaarlijks bij de begroting inzicht te geven in de bijdrage van Noord-Holland aan de UNO en de ontwikkeling daarvan.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Anneke van der Helm-Chandansingh (50PLUS)

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En daarmee maakt uw motie onderdeel uit van de beraadslagingen.

Ik zie verder geen reacties uit de zaal. Dus dan geef ik in eerste termijn het woord aan gedeputeerde Gielen. En neemt u uw pasje mee. Ja, die heeft u bij u. Natuurlijk.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **GIELEN**: Ja, voorzitter, dank. We hebben het hier inderdaad in de afgelopen commissie al uitgebreid over gehad en ook eerder in het jaar is dit al aan de orde geweest, ook hier in de Staten. En ik denk dat het belangrijk is, en dat heb ik ook gehoord in de commissie, dat uw Staten eigenlijk heel veel betrokkenheid hebben bij deze gemeenschappelijke regeling en ook bij de ontwikkeling daarvan, ook financieel gezien richting de toekomst. En dat is volgens mij ook heel begrijpelijk.

En tegelijkertijd kan ik u hopelijk ook geruststellen. Want de vraag die u in die motie stelt, is eigenlijk al precies zoals de wet het heeft geregeld rondom de invloed op gemeenschappelijke regelingen. Dus de motie is daarmee overbodig. De Provinciewet en ook de Wet gemeenschappelijke regelingen bieden de in de motie genoemde mogelijkheden al. En er zijn ook al processen voor ingericht. En wanneer een besluit, zoals bijvoorbeeld die taakoverdracht waar u het over heeft, ingrijpende gevolgen heeft, dan komen wij vanuit GS ook altijd terug bij PS om daar het gesprek over te voeren en PS in staat te stellen om wensen en bedenkingen mee te geven. En dat volgt ook echt direct uit de Provinciewet. Uit de Wet gemeenschappelijke regelingen komt ook nog bij dat PS via de begroting en begrotingswijzigingen geïnformeerd worden over de ontwikkeling van de deelnemersbijdrage en andere financiële ontwikkelingen. Op het moment dat dat invloed heeft op onze eigen provinciale begroting, komt dat ook altijd bij u terug. Want u moet hier ook instemmen met de begroting en kunt daar dus ook een zienswijze op indienen. En dat is ook eigenlijk waar u in de motie om vraagt: om daar invloed op te hebben.

De **VOORZITTER**: Heeft u uw kaartje bij u?

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja.

Gedeputeerde **GIELEN**: Ik pauzeer even, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik het woord aan mevrouw Van der Helm van 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dank u, voorzitter. Als het zo was, dan hadden we niet deze extra motie ingediend, want we hebben u heel goed gehoord in de commissie. Maar u gaf zelf aan dat u zelf een kostenplafond heeft moeten afwijzen en dat er toch daadwerkelijk, ook op weg naar de UNO, dus met deze regeling, haken en ogen zijn, waarbij ik als PS-lid dan mogelijk wat eerder informatie zou willen hebben dan alleen, zoals ik eerder zei, in de begroting of op het moment dat we over de UNO praten voordat u ernaartoe gaat. Dus bent u het met ons eens dat u ons op een later tijdstip wat meer informatie kunt aanreiken?

Gedeputeerde **GIELEN**: Ja, voorzitter. Ik zoek even waar mevrouw Van der Helm precies naar op zoek is, want volgens mij zijn er een aantal momenten waarop u invloed kunt uitoefenen op een gemeenschappelijke regeling. Dat is in de eerste plaats via onze eigen begroting, waar u ook de kostenontwikkeling ziet. Via de begroting van de GR. Die komt ook terug bij de Staten met de

vraag of daar wel of niet een zienswijze op ingediend dient te worden. Dus er zijn een aantal momenten waarop u daar ook controle op houdt. En naar mijn idee, en dat hebben we ook in de commissie besproken, heeft u vanuit uw eigen budgetrecht en dus vanuit de verantwoordelijkheid die u ook heeft als Staten, op een aantal momenten invloed op zo'n GR en is dat ook precies zoals u het in de motie omschrijft. Dus ik vind de motie echt overbodig.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, voorzitter, het gaat niet om de momenten waarop we erover spreken. Het gaat om de momenten waarop we informatie krijgen en die zijn er gewoon te weinig. Dus ik vraag de gedeputeerde om mee te denken, in ieder geval met dit Statenlid of met 50PLUS: zijn er meer momenten waarop we wat meer informatie kunnen krijgen over de UNO? Is dat mogelijk?

Gedeputeerde **GIELEN**: Voorzitter, op het moment dat er een taakwijziging zou zijn van een gemeenschappelijke regeling, dat er nieuwe kosten aan verbonden zouden zijn, dat de kosten anders uitvallen dan eerder met elkaar afgesproken, dat er- Oftewel, dat er ontwikkelingen zijn waar de provincie baat bij heeft of hinder van ondervindt, dan komen wij altijd terug bij PS, want dan heeft dat ook direct impact op onze eigen begroting. Dus er zijn een aantal momenten waarop sowieso informatie komt in het jaar, de cyclus. Maar ook op het moment dat er sprake zou zijn van taakuitbreiding, dan kunnen wij dat vanuit GS ook niet zomaar besluiten. Dan komen we ook bij u terug in PS voor wensen en bedenkingen. Dus die momenten zijn er al.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Nou, voorzitter, die momenten, daar verwijst u naar de P&C-cyclus. Nogmaals, dat zijn van die documenten waarin alleen informatie staat als er iets aan de hand is. Ik vraag om meer informatie. Ik zal daar zelf wat gerichter naar op zoek gaan en dan kom ik wel bij u terug. Dus vooralsnog zal ik met deze toezegging of deze beantwoording genoegen nemen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hoor ik u daarmee zeggen, mevrouw Van der Helm, dat u de motie intrekt?

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Helemaal goed.

Motie 103 'Grip van Provinciale Staten op de UNO' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dank u. Dan is bij dezen de door 50PLUS ingediende motie Grip van Provinciale Staten op de UNO ingetrokken. Dank u wel.

Gedeputeerde **GIELEN**: Ja, dan ben ik uitgepraat, voorzitter, volgens mij.

De **VOORZITTER**: U bent nog lang niet uitgepraat, maar op dit onderwerp wel. Daarmee komen we aan het einde van de beraadslaging over dit agendapunt.

Ik kijk even rond. Ik zie daar verder geen reacties. Dus dan sluit ik de beraadslagingen af en dan kunnen we straks 6.a in stemming brengen.

De discussie wordt gesloten.

8.b (punt 6.b) Rekenkamer rapport stimulering woningbouw (VD 58-2026).

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar agendapunt 6.b. Dat is het Rekenkamerrapport Stimulering woningbouw, voordracht 58. De Randstedelijke Rekenkamer, oftewel de RRK afgekort, heeft onderzoek uitgevoerd naar de rol van de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland bij het stimuleren van woningbouw en het oplossen van knelpunten. Het rapport bevat, zoals gebruikelijk, conclusies en aanbevelingen en de reactie van het college van GS hierop in het nawoord van de Rekenkamer.

Op 24 augustus is het rapport in een technische briefing toegelicht door de Randstedelijke Rekenkamer. Het is ook besproken in de commissie Leefomgeving en er zijn zorgen geuit over de vraag of de woningbouwdoelen voor 2030 nog haalbaar zijn.

Gedeputeerde Staten hebben een aantal toezeggingen gedaan om bij de volgende verkenning alternatieve beleidsinstrumenten, projecten en projectsubsidies ook met elkaar te vergelijken. Er komt een overzicht van de inzet van het subsidie-instrument van 74 miljoen euro en daarin worden ook het aantal woningen en de bijdrage aan versnelling, sociale huur of woningbouw rond ov-knooppunten meegenomen. In een volgend passend beleidsdocument wordt teruggekomen op de mogelijkheden voor directe subsidiëring aan woningcorporaties.

Een aantal sprekers heeft zich gemeld: mevrouw Van der Helm van 50PLUS, mevrouw Berkvens van D66, mevrouw De Sain van de BBB en mevrouw De Boer van de Partij van de Arbeid. Dan geef ik mevrouw Van der Helm van 50PLUS in de eerste termijn het woord bij agendapunt 6.b, het Rekenkamerrapport Stimulering woningbouw.

Eerste termijn Provinciale Staten
Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ik begin het te leren, voorzitter, over de pasjes.

Gezien de tijd, om ook mijn collega's straks wat tijd te gunnen ergens anders, ga ik het alleen bij onze motie houden. We hebben over het rekenkamerrapport het een en ander gezegd, maar wat we nagelaten hebben om mee te geven, en ik hoop dat het hier nu kan, is dat we levensloopbestendig wonen heel graag zichtbaar willen hebben in de monitoring van de woningbouw. Dus ik ga dit met het dictum hopelijk corrigeren. En mogelijk nemen het college of de gedeputeerde dit mee: een onderzoek uit te zetten om in kaart te brengen hoeveel woningen in de woningbouwplannen en de gerealiseerde nieuwbouw in Noord-Holland levensloopbestendig zijn, bijvoorbeeld gelijkvloers en drempelloos, en welke definitie daarbij wordt gehanteerd, bij voorkeur in combinatie met bestaand onderzoek of bestaande monitoring, om kosten en lasten beperkt te houden; dit onderzoek periodiek te herhalen, zodat de ontwikkeling in de tijd zichtbaar wordt; Provinciale Staten over de uitkomst van het onderzoek te informeren, en gaan over tot de orde van de dag. Dank u wel.

Motie 104-5 oktober 2026
Levensloopbestendig wonen zichtbaar in de monitoring van woningbouw

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 5 oktober 2026.
Constaterende dat:
- *GS hebben aangegeven dat de monitoring van sociale en betaalbare woningen wordt verbeterd;*
- *GS in de commissie Ruimte van 11 mei hebben aangegeven dat veel gemeenten levensloopbestendige woningen opnemen in hun plannen, maar dat deze niet altijd expliciet als zodanig worden benoemd;*
- *Gemeenten levensloopbestendige woningen niet systematisch registreren, waardoor er voor zover bekend geen betrouwbaar overzicht is van het aantal levensloopbestendige woningen in Noord-Holland.*

Overwegende dat:
- *Doorstroming naar een betaalbare, kleinere en geschikte woning de hele keten van woningen vrijmaakt voor andere generaties;*
- *Provinciale Staten alleen kunnen beoordelen of de provinciale inzet bijdraagt aan woningen voor alle levensfasen als zichtbaar is hoeveel woningen levensloopbestendig zijn;*
- *Beleid gebaseerd moet zijn op betrouwbare cijfers en een onderzoek een passende manier is om dit inzicht te krijgen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- *Een onderzoek uit te zetten om in kaart te brengen hoeveel woningen in de woningbouwplannen en de gerealiseerde nieuwbouw in Noord-Holland levensloopbestendig zijn (bijvoorbeeld gelijkvloers en drempelloos), en welke definitie daarbij wordt gehanteerd, bij voorkeur in combinatie met bestaand onderzoek of bestaande monitoring om kosten en lasten beperkt te houden;*
- *Dit onderzoek periodiek te herhalen, zodat de ontwikkeling in de tijd zichtbaar wordt;*
- *Provinciale Staten over de uitkomsten van het onderzoek te informeren.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Anneke van der Helm-Chandansingh (50PLUS).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En daarmee is uw motie onderdeel van onze beraadslagingen geworden.

Dan geef ik het woord aan mevrouw Berkvens van D66.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Dank, voorzitter. En nogmaals heel veel dank aan de Rekenkamer voor het inzichtelijke rapport. Ik kan het heel erg kort houden, want in de commissie hebben we al uitgebreid gesproken over onze zorgen met betrekking tot het achterblijven van de woondoelen. Ik vind het goed dat GS alle aanbevelingen overnemen. En nogmaals dank voor de toezegging om begin volgend jaar met een verkenning naar alternatieve beleidsinstrumenten te komen en daar ook de objectsubsidies in mee te nemen.

En ik vind de 50PLUS-motie voor levensloopbestendige woningen sympathiek en wil dan ook graag van GS weten of dit al wordt meegenomen in de verbetering van de monitoringsinstrumenten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw De Sain van de BBB.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Dank u wel, voorzitter. Nou, ik val een klein beetje in herhaling met wat D66 net gezegd heeft. We hebben het er in de commissie over gehad en de oproep van 50PLUS lijkt ons heel legitiem. Want ja, iedereen wil graag een woning hebben, ook de oudere starters, maar ook de economisch daklozen en andere woningzoekenden. En omdat er via die motie wordt gevraagd om extra onderzoek en monitoring, hebben wij eigenlijk dezelfde vraag als D66: zit het al in het huidige plan en wordt dat al meegenomen, of hebben we daar de motie voor nodig? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw De Boer van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw **DE BOER** (PvdA): Ja, eigenlijk had ik namens mijn fractie dezelfde vraag aan GS, maar ook aan 50PLUS. Want u spreekt van een onderzoek. Dat lijkt me wel een groot middel. Dat kost ook altijd geld. Dus ik zou zeggen, u wilt een inventarisatie; en ik denk dat het goed is dat GS daarop reageren. Indien dat mogelijk is, lijkt het me fijn dat we dat hebben.

Maar ik zie een interruptie.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ik weet het goed gemaakt. We starten met een inventarisatie, want onderzoek is misschien veelomvattend en daar zullen wat kosten aan verbonden zijn. Maar het gaat er toch om dat we boven tafel krijgen hoe dat in de provincie zit? Dank u wel.

Mevrouw **DE BOER** (PvdA): Ik ben benieuwd, voorzitter, naar de reactie van GS.

En tot slot hebben wij natuurlijk ook al in de commissie gezegd dat we de conclusies van het Rekenkamerrapport delen en blij zijn dat GS die overnemen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. U was de laatste spreker vanuit PS.

Ik zal eerst de gedeputeerde vragen te reageren en dan kom ik nog even terug, of in de tweede termijn of bij de afsluiting, bij mevrouw Van der Helm of zij haar motie nu heeft veranderd, het dictum, of niet; of haar wellicht met een toezegging intrekt. Ik geef het woord aan de heer Beemsterboer.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, ik ga mijn best doen voor het laatste, want in de ogen van GS is de motie overbodig. Wij zijn op dit moment bezig om, onder andere in de woondeals en

het volkshuisvestingsprogramma, afspraken te maken, ook over de monitoring in het kader van zorggeschikte woningen. En daarbij is het belangrijk dat het CBS voor ons veel onderzoek doet op landelijke schaal. En daar wordt ook gekeken of zij nultredenwoningen, zorggeschikte woningen en geclusterde zorgwoningen kunnen opnemen in de jaarlijkse rapportage. Om te voorkomen dat er dubbeling ontstaat in de landelijke rapportage en een provinciale rapportage, ontraden we de motie, omdat die overbodig is en mogelijk het risico op dubbeling heeft.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Voorzitter, misschien kunt u als geen ander het verschil tussen een nultredenwoning en de woning die wij voor ogen hebben, een levensloopbestendige woning, nog eens goed uit de doeken doen voor PS. Want dat zijn volgens mij twee verschillende definities.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, excuses, dat had ik inderdaad wat duidelijker moeten aangeven. Levensloopbestendige woningen gaan er ook over dat je, ook als je ouder wordt en hulpbehoevend wordt – daar hoef je trouwens niet alleen oud voor te zijn – in de woning kunt blijven wonen. De drie typologieën die ik zojuist genoemd heb, zijn varianten van levensloopbestendige woningen. Nultredenwoningen gaan over woningen waar je de trap niet op hoeft, omdat er een lift is of omdat je er op een andere manier naar binnen kunt. Zorggeschikt betekent dat je er ook zorg kunt ontvangen en geclusterd zorggeschikt betekent dat het grotere eenheden zijn, zodat ook de zorgpartijen daar efficiënter zorg kunnen verlenen. Vooral vanuit de zorg is daar heel veel vraag naar.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, voorzitter, er is een wezenlijk verschil en dat weet de gedeputeerde ook, want hij haalt de zorgfactor bij de nultredenwoning. Die is van groot belang. Terwijl het bij levensloopbestendig wonen gewoon gaat om gelijkvloers en drempelloos. En ja, dat kan voor een grotere categorie gelden en niet alleen voor mensen die zorg nodig hebben.

De **VOORZITTER**: Wat was uw vraag daarop nog aan het college?

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Of u het met mij eens bent dat dat het grote verschil is.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, daar zit inderdaad een verschil in. Dus of er drempels in de woningen zijn. Bij nultredenwoningen zie je dat eigenlijk nooit, hoor. Maar je zou dat ook in andere woningen kunnen zien die wel een trap hebben, maar geen drempels, of wel drempels en geen trap. Maar ik zou toch willen adviseren om hier gewoon aan te sluiten bij de definities die het Rijk hanteert en daar niet een eigen systematiek voor op te zetten.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ik wilde als laatste nog even zeggen dat levensloopbestendige woningen niet systematisch geregistreerd worden, anders dan nultredenwoningen. Dus vandaar dat daar geen betrouwbaar overzicht van is. En ik vraag de gedeputeerde om dat wel te doen. Daar blijf ik bij. Ik handhaaf deze motie.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, ik heb geantwoord, voorzitter. De reden waarom we haar ontraden, is dat het Rijk hiermee bezig is met zaken die hiermee zozeer in lijn liggen dat ik zou adviseren om dat eerst eens af te wachten.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Daarmee hebben we, even kijken, alle inbreng gehad. Ik kijk even of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Zo niet, dan wil ik even aan mevrouw Van der Helm vragen: u heeft net een wijziging aangebracht in uw motie. U gaf aan dat 'onderzoek' 'inventarisatie' kon worden.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Nee, voorzitter, het was meer een antwoord op de PvdA, maar ik handhaaf haar zoals zij hier staat.

De **VOORZITTER**: Oké, dan blijft de motie zoals zij is en dan sluit ik de beraadslagingen over agendapunt 6.b.

De discussie wordt gesloten.

9 Vragenuur.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar het vragenuur. Die zijn er niet. Dus dat is mooi.

10 2-minutendebat.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar het tweeminutendebat, agendapunt 10. Zoals u weet, is voor het tweeminutendebat maximaal twee minuten van uw spreektijd beschikbaar. Als u die niet meer heeft, dan houdt het natuurlijk op. Gedeputeerde Staten mogen vijf minuten spreektijd per tweeminutendebat inzetten. Het bestaat uit één termijn. En dan kan natuurlijk ook tijdens het tweeminutendebat een motie worden ingediend.

Uitvoering initiatiefvoorstel Arbeidsmigratie

De **VOORZITTER**: Aan de orde is nu het door de heer Karar van de Partij van de Arbeid aangevraagde tweeminutendebat inzake de uitvoering van het initiatiefvoorstel Arbeidsmigratie van de Partij van de Arbeid. Naast de heer Karar hebben zich aangemeld: de heer Nijkamp van 50PLUS, mevrouw Berkvens van D66, de heer Heijnen van het CDA, de heer Van Gilse van de VVD en mevrouw Alberts van de SP. Let u allen op uw spreektijd. En dan geef ik als eerste het woord aan de heer Karar, de aanvrager van het tweeminutendebat.

Eerste termijn Provinciale Staten

De heer **KARAR** (PvdA): Dank, voorzitter. Tijdens het commissiedebat heb ik al veel gedeeld over onze ervaring rondom het proces, dat we erg teleurgesteld zijn over hoe dat is verlopen en over het feit dat het lijkt alsof we zo veel vertraging oplopen. Het was heel fijn en goed om te horen dat die teleurstelling werd gedeeld door veel andere partijen in deze zaal. Dat geeft ons ook de kans om nu vooruit te kijken, te kijken naar wat wel mogelijk is. En vanuit dat perspectief hebben we de volgende motie ingediend, met het dictum: voor de voorgestelde wijzigingen naar aanleiding van het initiatiefvoorstel Arbeidsmigratie een afzonderlijke terinzagelegging voor de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 te organiseren, waarbij alle wettelijke en procedurele stappen zorgvuldig worden doorlopen; de kosten van een afzonderlijke terinzagelegging te dekken uit het verwachte voordelige resultaat binnen programma 3, Ruimte en Wonen, voor 2026 en deze dekking te verwerken in de eerstvolgende begrotingswijziging; en de wijzigingen zo snel mogelijk en uiterlijk juni 2027 in werking te laten treden.

Motie 105-5 oktober 2026
Uitvoering Initiatiefvoorstel Arbeidsmigratie

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 5 oktober 2026.
Constaterende dat:

- *Arbeidsmigranten zich vaak in een kwetsbare positie bevinden en dat uitstel van betere huisvestingsnormen voor hen grote gevolgen kan hebben;*
- *De leefbaarheid in verschillende Noord-Hollandse wijken onder druk staat;*
- *Provinciale Staten het initiatiefvoorstel voor betere huisvesting van arbeidsmigranten met een ruime meerderheid hebben aangenomen, met als uitgangspunt dat de regels per 1 januari 2027 in werking treden, tenzij zwaarwegende juridische bezwaren dit verhinderen;*
- *Bij de uitvoering van het eerder aangenomen initiatiefvoorstel 'Arbeidsmigratie Noord-Holland' enkele aandachtspunten zijn vastgesteld, maar geen zwaarwegende juridische bezwaren.*

Overwegende dat:

- *Een zorgvuldig proces, waarin correcte terinzagelegging en voldoende gelegenheid voor belanghebbenden om te reageren, van groot belang is;*
- *De voorgestelde wijzigingen aansluiten bij de huidige ontwikkelingen rond arbeidsmigratie en daarom relatief eenvoudig, zorgvuldig en snel kunnen worden doorgevoerd;*

- *Een afzonderlijke terinzagelegging de mogelijkheid biedt om de voorgestelde wijzigingen vóór 1 januari 2028 door te voeren;*
- *Binnen Programma 3 Ruimte en Wonen de afgelopen twee jaar sprake was van voordelige resultaten en voor 2026 opnieuw een voordelig resultaat wordt verwacht;*
- *Onderbesteding onwenselijk is.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Voor de voorgestelde wijzigingen naar aanleiding van het initiatiefvoorstel arbeidsmigratie een afzonderlijke terinzagelegging voor de OVNH22 te organiseren;*
- *Alle wettelijke en procedurele stappen zorgvuldig te doorlopen;*
- *De kosten van de afzonderlijke terinzagelegging te dekken uit het verwachte voordelige resultaat binnen Programma 3 Ruimte en Wonen voor 2026 en deze dekking te verwerken in de eerstvolgende begrotingswijziging;*
- *De wijzigingen zo snel mogelijk, en uiterlijk juni 2027, in werking te laten treden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Amar Karar (PvdA).

De heer **KARAR** (PvdA): We hebben deze motie ingediend om twee redenen. De eerste reden is dat we vinden dat, wanneer een partij in deze Staten een initiatiefvoorstel indient, dit op een serieuze en effectieve manier behandeld moet worden. En het feit dat de wijzigingen nu waarschijnlijk per 1 januari 2028 in werking treden, is geen voorbeeld van een effectieve behandeling.

Daarnaast, dat is de tweede reden, nu het erop lijkt dat die wijzigingen per 1 januari 2028 ingaan, hebben we dus nu een hiaat: een mogelijkheid voor bedrijven om een jaar lang versneld vergunningen aan te vragen onder de oude regelgeving. Ze hebben nu een jaar lang de mogelijkheid om onder de huidige regelgeving, die minder ver gaat dan wat wij voorstellen, alsnog aanvragen in te dienen. En we zijn bang dat dit tot een versnelling leidt. Daarom horen we op deze twee punten heel graag een grondige reflectie van GS. Dank.

De **VOORZITTER**: Dank. De heer Nijkamp, 50PLUS.

Meneer Nijkamp, ik moet u wel waarschuwen: u heeft nog maar heel weinig spreektijd. En dan heeft u geluk dat de spreektijd nog niet loopt, want u heeft, geloof ik, nog acht seconden, als ik het goed heb. Ja.

De heer **NIJKAMP** (50PLUS): Heel snel dan. Een vraag aan de gedeputeerde: is inwerkingtreding uiterlijk juli 2027 via een afzonderlijke terinzagelegging haalbaar? En wat betekent dat voor de rest van de herziening? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Binnen de spreektijd, bijna. Neemt u uw pasje mee. In ieder geval neemt mevrouw Berkvens haar pasje mee. Het klinkt een beetje als een schoolmeester, maar-

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Ik ga mijn best doen om het weer mee te nemen.

Dank. Ik deel met de Partij van de Arbeid de zorg dat het echt pas in 2028 ingaat. En ook dat bedrijven in de tussentijd heel snel versnelde aanvragen gaan doen. Tegelijkertijd zou ik toch ook wel van GS willen weten hoe problematisch het nou echt is om buiten de uniforme werkwijze voor de Omgevingsverordening te gaan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Heijnen, het CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. En voorzitter, ik wil me aansluiten bij de teleurstelling en de argumentatie van de Partij van de Arbeid dat deze maatregelen straks pas ruim anderhalf jaar na het aannemen van het initiatiefvoorstel in werking kunnen treden. De impact van de maatregelen is in ons perspectief ook vrij beperkt, aangezien een ruime meerderheid en misschien wel 95 procent van de bedrijven dit al goed regelen. Het gaat juist om het aanpakken van die bedrijven waar het misgaat. Wij roepen GS daarom nogmaals op om te kijken of het

mogelijk is toch over te gaan tot snellere invoering. En als dat niet mogelijk mocht blijken, dan steunen wij de motie van de Partij van de Arbeid. Ik dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Van Gilse, VVD.

De heer **VAN GILSE** (VVD): Ja, voorzitter, dank u wel. De VVD waardeert de zorgen van de Partij van de Arbeid over de huisvestingssituatie van arbeidsmigranten. Maar in de motie die voorligt, schrijft de PvdA: 'Bij de uitvoering van het eerder aangenomen initiatiefvoorstel zijn er enkele aandachtspunten vastgesteld.' Nou, voorzitter, wat de VVD naar voren heeft gebracht, is duidelijk meer dan een enkel aandachtspunt. Het besluit van 29 juni hoort wat ons betreft niet op provinciaal niveau thuis. Bouwregelgeving hoort thuis in Den Haag, in het Bouwbesluit, of sorry, in het Besluit bouwwerken leefomgeving. In deze wet staan de regels over veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid en duurzaamheid van gebouwen. Voor nu is de VVD voor de reguliere behandeling. De extra tijd tot de implementatie kan wat ons betreft door de PvdA gebruikt worden om dit voorstel landelijk in te brengen en wij zullen haar daar graag bij steunen.

De VVD heeft aan de gedeputeerde nog de volgende vragen. Wat zijn bij benadering de consequenties voor de ambtelijke capaciteit als dit volgens de voorliggende motie gaat gebeuren? Want het is niet alleen geld. En wat is bij benadering de tijdwinst die hiermee behaald kan worden? Dank u wel.

De heer **KARAR** (PvdA): Ik wilde graag ingaan op de tweede aanmoediging van de heer Van Gilse om het landelijk toe te passen. Ik denk dat de heer Van Gilse nu beter in staat is korte lijntjes te leggen met het kabinet. Dus ik zou heel graag ingaan op zijn uitnodiging, als ik het zo mag verstaan, om samen naar het kabinet te gaan en dit voorstel voor te leggen voor landelijke invoering.

De **VOORZITTER**: De heer Karar is door zijn tijd heen. De heer Van Gilse, u kunt nog antwoorden.

De heer **VAN GILSE** (VVD): Voorzitter, dit was een voorwaardelijk aanbod, zoals de heer Karar begrepen zal hebben. Dus in die zin wil ik graag met hem meewerken.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Alberts, SP.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Mevrouw Alberts had zich voor de zekerheid aangemeld, maar de woorden van de heer Karar, van mevrouw Berkvens en van de heer Heijnen waren afdoende. Die ga ik niet herhalen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Schneemann van Volt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, dank u, voorzitter. Heel kort. We vinden het belangrijk dat dit onderwerp onder de aandacht blijft. Dus dank aan de PvdA, die dit heeft ingebracht. Volt steunt de oproep om de afgesproken verbeteringen in de huisvesting van arbeidsmigranten zo snel mogelijk uit te voeren. Een afzonderlijke procedure met een zorgvuldige juridische uitwerking biedt wat ons betreft een goede weg om de nieuwe regels zo snel mogelijk in te laten gaan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

Dan kijk ik naar het college om een reactie te geven in de enige termijn die we hebben. Het woord is aan de heer Beemsterboer.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank u wel, voorzitter. Ik ga graag in op de inbreng van de PvdA. Dan heb ik het idee dat ik alle andere vragen ook beantwoord. In eerste instantie wil ik graag mijn waardering uitspreken voor het initiatief van de Partij van de Arbeid, want de huisvesting van arbeidsmigranten is heel belangrijk.

Dan met betrekking tot het initiatiefvoorstel. Dat nemen we zeer serieus en dat hadden we in eerste aanleg ook moeten doen. Er zijn een aantal hiaten geweest. Dat hebben we in de commissie uitgebreid besproken en ook schriftelijk nog toegelicht. We evalueren dit initiatiefvoorstel en eigenlijk de manier waarop wij omgaan met initiatiefvoorstellen, om te voorkomen dat we in de toekomst weer in dit soort situaties komen.

Daarnaast inhoudelijk, want ik wil een ander voorstel doen om tot uitvoering van het initiatief te komen. Dat hangt samen met de complexiteit van een wijzigingsronde in algemene zin van de Omgevingsverordening en ook met alternatieve mogelijkheden om met gemeenten te kunnen werken.

In eerste instantie even over die complexiteit van die wijzigingsrondes. Onze vaste jaarlijkse wijziging maakt de provincie voorspelbaar voor zowel gemeenten als inwoners. Dus op de cyclus die wij opbouwen, vertrouwen inwoners en gemeenten ook. In 2024 hebben de Staten uitzonderlijke situaties vastgelegd waarbij er afgeweken kan worden van de vaste jaarlijkse cyclus. Dat gaat om buitensporige publieke of private kosten die zouden optreden als we niet tot een wijziging overgaan, of bijvoorbeeld spoedregelgeving op nationaal of Europees niveau die moet worden doorgevoerd. Er zijn nog een aantal voorbeelden, maar die liggen in deze lijn. We zijn dan ook bang voor een ongewenst precedent van het afwijken van deze cyclus en de gevolgen daarvan. Ook de ambtelijke capaciteit is schaars in de provincie. Onze inschatting is, hoe gek dat voor een relatief kleine wijziging misschien ook mag klinken, dat het digitale stelsel Omgevingswet en sowieso het wijzigen van de Omgevingsverordening best een complexe procedure is. Onze inschatting is dat dit zo'n € 50.000 tot € 100.000 aan ambtelijke kosten met zich meebrengt. En misschien nog erger zijn de uren die daarin gaan zitten. De tijdwinst in het traject dat we nu kunnen inzetten, zou ongeveer vijf maanden zijn. Dan zijn we iets na de zomer klaar met de gewijzigde regelgeving, ook vanwege alle regelgeving die er is voor wijzigingen van die verordening. Met andere woorden: helaas is het best complex om dit mogelijk te maken. En dat zouden we dus ook niet adviseren.

Wat we wel willen doen en ook al gedaan hebben, is het gesprek starten met gemeenten over de normering van de huisvesting van arbeidsmigranten. Veel gemeenten passen ook de SNF-norm of vergelijkbare normen toe. Wij nemen dit ook mee in de gesprekken die we op dit moment nog hebben over het Provinciaal Volkshuisvestingsprogramma, waar we ook afspraken met gemeenten maken. Daarnaast kan ik u toezeggen dat we toezicht houden op gemeenten die de SNF-norm en vergelijkbare normen op dit moment niet toepassen. Ik kan geen honderd procent zekerheid geven, maar bijna alles wat gepubliceerd wordt, zien wij wel. Wij zorgen ervoor dat wij zicht hebben op datgene wat door gemeenten gepubliceerd wordt. Als zij hiermee in afwijking handelen, dan wijzen we hen daar in ieder geval op. En zo nodig escaleren we dat ook naar het bestuurlijke niveau, om ervoor te zorgen dat we die 1 januari 2028 niet laten leiden tot gevallen die tussen wal en schip raken.

En ik hoop dat u daar voldoende aan heeft, zodat we toch uitvoering kunnen geven aan uw wensen zonder een extra procedure te starten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dit was de reactie van het college in de enige termijn die we hebben. Daarmee gaan we dit tweeminutendebat afronden.

Ik kijk even of er nog behoefte is om al dan niet wijzigingen aan te brengen in moties. De heer Karar van de PvdA.

De heer **KARAR** (PvdA): Heel kort. Dank voor de beantwoording van GS. Fijn om te horen dat zij onze zorgen horen en zien. En we snappen dat het ambtelijk gezien een heel ingewikkeld en lastig proces is en dat het veel extra capaciteit vraagt. Daar willen we natuurlijk ook niet- Nou ja, goed, daar willen we verstandig mee omgaan. En met de toezegging op het inhoudelijke deel, om erop toe te zien dat er niet vroegtijdig of nu versneld vergunningen worden aangevraagd onder de oude regelgeving, zijn wij enigszins gerustgesteld en kunnen we deze motie ook intrekken.

Motie 105 'Uitvoering Initiatiefvoorstel Arbeidsmigratie' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Daarmee is de motie, ingediend door de Partij van de Arbeid tijdens het tweeminutendebat Wijzigingen arbeidsmigratie, ingetrokken en sluit ik de beraadslagingen over dit punt af.

De discussie wordt gesloten.

11 Advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

De **VOORZITTER**: Dan kom ik bij agendapunt 11. Dat zijn de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. Er is er één ingediend door JA21 aangaande het fietspad Blijdensteinsweg. Dan geef ik gedeputeerde Olthof de gelegenheid om een reactie op de ingediende motie Vreemd aan de Orde van de Dag te geven.

En u moet uw pasje meenemen. Dat deed de gedeputeerde expres. Hij hield het verborgen.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. De motie Vreemd, Blijdensteinsweg. We hebben daar vrij uitvoerig bij stilgestaan, ook in de commissie, en ik heb eigenlijk ook in de motie geen andere argumenten gehoord die uiteindelijk het standpunt van het college zouden moeten doen veranderen. Dus wij ontraden deze motie ook.

Ik wil daarbij wel aangeven dat er een uitvoerig participatietraject is geweest en er vele alternatieven lagen. Uiteindelijk zijn er twee alternatieven overgebleven. Ook daarin hebben we zorgvuldig die afweging gemaakt. Sterker nog, ook ik was in eerste instantie heel gevoelig voor de variant 7B. Maar uiteindelijk hebben de inhoud, de kosten op lange termijn, de toekomstbestendigheid van 7B en de gevolgen voor de natuur – dat we stukjes natuur moeten gebruiken die we elders niet meer kunnen inzetten – ons er in ieder geval toe doen besluiten om toch van B af te gaan. En dat willen wij ook graag zo houden. Dus wij ontraden deze motie.

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

U ziet ons zo nu en dan even schakelen achter onze nieuwe machinekamer. 'Commandocentrum' noem ik dit even, want zo ziet het er hier wel een beetje uit. Het gaat tot nu toe heel erg goed. We zijn ondertussen aanbeland bij de stemmingen. Het is nu 16.20 uur. Ik schors tot 16.30 uur. Dan kunt u misschien nog even over de moties en over de voordrachten met elkaar van gedachten wisselen. Om 16.30 uur gaan we verder met de gebundelde stemmingen over amendementen, moties en voordrachten. Ik schors de vergadering.

Schorsing van 16.17 uur tot 16.36 uur.

De **VOORZITTER**: Mag ik de Statenleden verzoeken te gaan zitten? Dan gaan wij over tot de gebundelde stemming.

Excuses dat we iets zijn uitgelopen, maar het is even inregelen met het nieuwe systeem, maar volgens mij gaat alles lukken.

Als eerste gaan we straks stemmen over de moties Vreemd aan de Orde van de Dag, maar we hebben met elkaar afgesproken om even een proefstemming te doen. Heeft u alle pasjes erin zitten? Wij moeten heel even kijken hoeveel mensen er- […] Mevrouw Uiterwijk, zou u het pasje van de heer Hartog eruit willen halen? Die is er al uit. […] Hebben we toch een bug in het systeem ontdekt? Misschien kunt u hem er één keer in en dan eruit halen. Kijken of hij dan- Ja, nou is hij weg. […] Ah, als het pasje er dichtbij ligt, pakt hij hem ook. Even kijken. We gaan eerst een proefstemming doen. Ja, dan gaan we een stemming doen. Dat moet natuurlijk ja of nee zijn. Voor of tegen. Ja, nou, we hebben voor u een maaltijd gereserveerd. Wilt u hem om 17.15 uur of om 17.30 uur? Maar hij staat om 17.15 uur al klaar, dus u moet allemaal voor 17.15 uur zijn. De stemming gaat nu open. Het maakt niet uit wat u stemt, als u maar wat indrukt. […] Nou, u ziet het, we hebben de stemming gestopt. U heeft geluk. We gaan om 17.15 uur met elkaar dineren. Daarvoor hebben we overigens, mocht het eerder klaar zijn, een drankje klaarstaan. Er zijn dus vijftig stemgerechtigden aanwezig en er zijn vijftig stemmen uitgebracht, zoals u ziet. U kunt het allemaal zien. Wat denkt u? Wilt u er nog eentje proberen of gelooft u het? De heer Terwal?

12 Gebundelde stemming van alle motie(s), amendement(en) en voordrachten.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu over tot de gebundelde stemmingen. We zijn aangekomen bij agendapunt 12. Graag even centraal, alstublieft.

Motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag

De **VOORZITTER**: De eerste motie Vreemd aan de Orde van de Dag die we in stemming gaan brengen, is motie M97, ingediend door JA21. En dat gaat over het fietspad Blijdensteinsweg. Is er iemand die hoofdelijke stemming wil, aantekening of een stemverklaring? Zo niet, dan openen we nu de stemming voor motie M97. En de stemming is gesloten.

Motie 97 'Voorkeursvariant 7B Blijdensteinsweg', ingediend door JA21.
Motie 97 is met 2 stemmen voor en 48 stemmen tegen verworpen. Voor heeft gestemd: JA21.

Tweede begrotingswijziging 2026 (VD 54-2026).

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij agendapunt 7. Dat is voordracht 54 over de Tweede begrotingswijziging 2026. Er is een aantal moties voor ingediend en de eerste motie die ik in stemming ga brengen, is motie M98, ingediend door Volt, de Partij van de Arbeid, GroenLinks en Partij voor de Dieren: Versnelling provinciaal plan natuurbrandbeheersing. Is er iemand die hoofdelijke stemming wil? Stemverklaring of aantekening? Ja, dat is de heer Dijkman. Een stemverklaring, neem ik aan?

De heer **DIJKMAN** (VVD): Ja, voorzitter, dank u wel. Wij zijn inhoudelijk wel voor de brandbeheersing, maar we vinden dit procedureel overbodig. Daarom zullen wij tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Ik zag nog ergens een hand. Ja, mevrouw De Sain.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Wij hebben er duidelijk in de commissie over gesproken. GS hebben toen duidelijk toegezegd dat het voor de zomer zou gebeuren. Daarom denken wij dat deze motie overbodig is en stemmen wij tegen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Dan open ik nu de stemming over motie M98. De stemming is gesloten.

Motie 98 'Versnelling provinciaal plan natuurbrandbeheersing 2026', ingediend door Volt, PvdA, GroenLinks en JA21.
Motie 98 is met 29 stemmen voor en 21 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, BBB, PVV en 50PLUS.

De **VOORZITTER**: De volgende motie die ik in stemming breng, is motie M99, ingediend door de Partij van de Arbeid, de BBB, D66, GroenLinks, het CDA, de VVD en Partij voor de Dieren: Steun voor twee monumentale complexen in de Kop van Noord-Holland. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Stemverklaring? Aantekening? Dan open ik de stemming over motie M99.

Motie 99 'Steun voor twee monumentale complexen in Noordkop van Noord-Holland', ingediend door PvdA, BBB, D66, GroenLinks, CDA, VVD en Partij voor de Dieren.
Motie 99 is met algemene stemmen aangenomen.

De **VOORZITTER**: Motie M100 en motie M101 zijn ingetrokken. Dus dan kan ik nu voordracht 54, de Tweede begrotingswijziging 2026, in stemming brengen. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Stemverklaring? Aantekening? Ik open nu de stemming over voordracht 54. De stemming is gesloten.

Voordracht Tweede begrotingswijziging 2026 (VD 54-2026).
Voordracht 54-2026 is met algemene stemmen aangenomen.

Wijzigingsbesluit Legesverordening Noord-Holland 2026 (VD 46-2026).

De **VOORZITTER**: Dan kom ik bij punt 8. 8 is voordracht 46, het wijzigingsbesluit van de Legesverordening Noord-Holland 2026. Er is ook een motie ingediend. Dat is motie M102 van Volt: Digitale technieken faunaschade. Die breng ik nu in stemming, motie M102. Is er iemand die hoofdelijke stemming, een stemverklaring of een aantekening wenst? Zo niet, dan open ik nu de stemming over motie M102.

Motie 102 'Digitale technieken bij het meten van faunaschade', ingediend door Volt, BBB, CDA, JA21 en VVD.
Motie 102 is met algemene stemmen aangenomen.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu voordracht 46, het wijzigingsbesluit van de Legesverordening Noord-Holland 2026, in stemming. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening? Zo niet, dan open ik nu de stemming over voordracht 46. De stemming is gesloten.

Voordracht Wijzigingsbesluit Legesverordening Noord-Holland 2026 (VD 46-2026).
Voordracht 46-2026 is met algemene stemmen aangenomen.

De **VOORZITTER**: Dat gaat goed.

Treffen gemeenschappelijke regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (UNO) t.b.v. de Nationale Database Flora en Fauna (VD 56-2026).

De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij het onthamerde punt 6.a. Dat betreft voordracht 56, de gemeenschappelijke regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving, UNO, en de Database Flora en Fauna. Daarvoor is één motie ingediend, motie M103 van 50PLUS. Die is ingetrokken. Excuses. Dus wij kunnen nu voordracht 56, de UNO, in stemming brengen. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Een stemverklaring? Aantekening? De stemming is geopend.

De heer **VALK** (BBB): Voorzitter, de verkeerde voordracht staat voor.

De **VOORZITTER**: Nu is het even de vraag: is het mijn fout of de fout van de griffier? Toch even voor het verslag.

De heer **VALK** (BBB): Hij werkt voor u.

De **VOORZITTER**: Nee, want het is best nog even zoeken, hoor.

Oké, we gaan dus nog een keer dezelfde stemming doen? Voordracht 56, dat is de UNO. Gaat uw gang.

Ik had niet anders verwacht: hij is unaniem aangenomen.

Voordracht Treffen gemeenschappelijke regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (UNO) t.b.v. de Nationale Database Flora en Fauna (VD 56-2026).
Voordracht 56-2026 is met algemene stemmen aangenomen.

Rekenkamer rapport stimulering woningbouw (VD 58-2026).

De **VOORZITTER**: Dan kom ik bij het stuk dat ook onthamerd was, 6.b, en daar is een motie M104. Dat was voordracht 58, Rekenkamerrapport Stimulering woningbouw. Daarvoor is door 50PLUS motie M104 ingediend: Levensloopbestendig wonen zichtbaar in de monitor van woningbouw. Iemand hoofdelijke stemming? Aantekening? Stemverklaring? Statenlid Korzelius.

Statenlid **KORZELIUS** (GroenLinks): Voorzitter, dank u wel. Het is mijn eer en genoegen om als voormalig Statenlid van de PSP in de jaren tachtig ook de laatste inbreng te hebben als Statenlid voor GroenLinks in deze Staten over deze motie, en wij zullen deze motie niet steunen, gelet op de beantwoording van GS. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Mevrouw De Sain.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Omdat het in het beleid al meegenomen wordt, stemmen wij tegen deze motie.

De **VOORZITTER**: Mevrouw De Boer van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw **DE BOER** (PvdA): Ja, de Partij van de Arbeid zal deze motie niet steunen, omdat we deze, gezien de beantwoording van GS, overbodig vinden.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Berkvens, D66.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Ik sluit me aan bij de eerdere sprekers. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Dan open ik nu de stemming over motie M104. De stemming is gesloten.

Motie 104 'Levensloopbestendig wonen zichtbaar in de monitoring van woningbouw', ingediend door 50PLUS.
Motie 104 is met 5 stemmen voor en 45 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren en 50PLUS.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming- Ik ga het voorzichtig doen. Voordracht 58, Rekenkamerrapport Stimulering woningbouw. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening? Ik open de stemming over voordracht 58. De stemming is gesloten.

Voordracht Rekenkamer rapport stimulering woningbouw (VD 58-2026).
Voordracht 58-2026 is met algeme stemmen aangenomen.

De **VOORZITTER**: En dan gaan wij over- Nee, die is ook ingetrokken. U gelooft het niet, maar we zijn er doorheen.

13 Sluiting.

De **VOORZITTER**: Geachte Statenleden, de eerstvolgende vergadering is 9 november. Die zal dan om 10.00 uur plaatsvinden. Dat zijn onder andere onze Algemene Beschouwingen. Daar zie ik u graag terug.

Het was voor ons aan deze kant van de tafel ook een beetje wennen, dat nieuwe systeem. Maar we nemen het allemaal mee en u zult merken dat het op 9 november nog sneller gaat dan vandaag. Het is 16.50 uur. U heeft zelfs nog enigszins de tijd om een drankje te drinken voordat het 17.15 uur is. Er staat voor u dan vanaf 17.15 uur eten klaar. Ik wil u danken en tot 9 november. Dank u wel.

De heer Karar. [...] O, de pasjes moet u laten liggen, alstublieft. Dus graag alle pasjes laten liggen.

Ik sluit de vergadering.

Sluiting om 16.49 uur.

Vastgesteld op …….. te Haarlem.

Provinciale Staten van Noord-Holland,

voorzitter,

Statengriffier,